

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petina vrsta
mal oglas po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Zadnji upi.

Prejšnja vlada je držav. ugledu doma in na zunaj silno škodovala. Zaupanje v moč in v življensko silo države je med ljudstvom ginilo kot sneg v pomladnem solncu, zunanji opazovalci naših razmer pa so izražali svoje zaupanje Pašiću in in Pribičeviću z vedno padajočim kurzom na cunjiški borzi.

Tem temeljitejšje pa je znal prejšnji režim skrbeti za svoje strankarske koristi. Pod pretezo, da je treba ščititi državno in narodno edinstvo, je nasejala prejšnja vlada po vseh uradih kljub raznim uradniškim redukcijam nebroj svojih političnih agentov, brez vsakega ozira na njihovo uradniško usposobljenost in izročila poveljstvo armadnih delov samo ljudem, ki so brezpozorno prisegli na edinozveličavnost P.-P. režima. Državni denar so milostno delili samo onim, ki so poljubljali Pašiću roke in ki so krivili svoje hrbtenice pred vsegamogočnostjo g. Pribičevića. Tako so se bili lepo pripravili za vse slučaje: če pride do volitev, jih bo rešil uradniški aparat, če pride do hujšega odpora, jih bo rešila armada, če pa pride do nove vlade, jih bo rešila sabotaža uradništva in tajni vplivi gospodov generalov.

Nenadoma pa se je kolo sreče zaobrnilo in Pašićeva vlada je padla. Ali je padla vsled domačih vplivov in vsled razvoja političnega življenja doma, ali pa so sodelovale tudi druge sile, o tem danes ne govorimo, dovolj je omeniti, da je P.-P. vlada padla. Takoj po padcu prejšnje vlade pa se je začela politična slika propadlih strank naglo izpreminjati.

Společka so bili gospodje ravno z ozirom na svoje zgoraj omenjene priprave silno samozavestni. V nadi na tajno sabotažo dela po uradih s strani partizanskega uradništva in računajoč na gotovo pomoč vojaških krogov so napovedovali padec nove vlade že v treh dneh. Iz treh dni pa so nastali trije tedni in trije meseci. Ker se je stvar vlekla le predolgo in ker je na gospode napovedani zakon proti korupciji silno neugodno vplival, so poskusili z vojaškimi intrigami, s katerimi so samo generala Hadžića pred vsem svetom nesmrtno blamirali, ker se je svet vendar spraševal, če gospod general za Radića ni vedel že takrat, ko je v sedanjo vlado vstopil! Hadžićevemu odstopu je sledilo redno zasedanje parlamenta s trdno vladno večino. To je bil za Pašića še hujši udarec in da prepreči v zadnjem hipu obtožnico proti svojim bivšim tovarišem, kateri bi utegnili slediti tudi obtožnica proti njemu samemu, je mož na zboru radikalov dejal, da sicer ne gre rad v koalicijo z radičevci, ampak če bo treba, bo požrl tudi to in je tudi pripravljen za sporazum z radičevci in ne samo za sporazum s takozvanim »ožjim blokom« brez radičevcev. V svojem tisku pa poskuša lansirati misel o neki »koncentracijski vladi sporazumac«.

Ta vlada pa je že tukaj in to je za bivši P.-P. režim najhujši udarec. Mi imamo o že vlado sporazuma, in v to vlado so vrata na stežaj odprta vsem, ki pošteno mislijo in čutijo. Ne verjamemo pa, da bi sedanja vlada hotela spustiti v ministrsko sobo ljudi, katerim je pošten sporazum samo krinka, da uidejo kleščam zakona proti korupciji in pravični kazni. Če pa so pripravljeni žrtvovati krivce, jim sedanja vlada gotovo ne bo delala težav.

KATOLIŠKI SHOD V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 13. oktobra. (Izv.) V nedeljo se je pričel katoliški shod, katerega se je udeležilo nad 100.000 ljudi. Glavni govor je imel v nedeljo grof Appony. Za tem se je vršila velika evharistična procesija.

»Z. R. III.« NA POTU V AMERIKO.

Friedrichshofen, 13. oktobra. (Izv.) Zrakoplov »Z. R. III.« je v nedeljo odplul v Ameriko.

PRED VOLITVAMI V ANGLIJI.

London, 13. oktobra. (Izv.) Volivni govor Mac Donalda bodo objavili radiofonično 13. oktobra zvečer, Baldwinov govor pa 14. oktobra.

ANATOL FRANCE UMRL.

Tours, 13. oktobra. (Izv.) Anatol France je umrl.

Vlada stoji trdno in čvrsto.

Belgrad, 13. okt. (Izvir.) Na današnji seji narodne skupščine so odgodili delo najdalje do prihodnje sobote. S tem je ustvarjena praznina do 20. oktobra. Ta odlok predsednika narodne skupščine je bil sklenjen sporazumno, da se more končati delo v odborih.

Brez dvoma bo ta čas izkoriščen v vprašanju razpleta političnega položaja. Vsi dogodki poslednjih dni: odstop vojne ministra, včerajšnji Radičev govor, Pašićeva izjava, vladino stališče z ozirom na celokupni položaj in današnja izjava notranjega ministra, ustvarjajo čvrsto dojem, da je prešel položaj v resno fazo, ker se mora razčistiti vprašanje ne vlade, ampak notranjega položaja, na eni strani vprašanje sporazuma, na drugi vprašanje razmerja med civilno in vojaško oblastjo.

Pašić je s svojo izjavo storil korak proti vladi, gotovo v težnji, da zboljša svoj položaj, po katerem bi prišel on do uprave v državi, kakor je bilo to pred nastopom današnje vlade. Pašić je hotel v svoji izjavi vlado privesti na mehkejša tla in želel je vsaj toliko uspeti, da kompromitira njeno stališče, ki ga zastopa v politik in da dokaže, da je on s tem, da stopa v razgovor z Davidovićem kot zastopnik radikalov vendar nekoliko pripravljen odstopiti od svoje dosedanje politike. To se je najbolje videlo v tem, ker je Pašić na včerajšnjem sestanku z Jovanovićem, uredil stališče radikalov na ta način, da je vzel položaj v svoje roke in ga na ta način odvzel Jovanoviću. Na drugi strani se vidi iz tega, ker je Pašić od vlade zahteval, da najprej odstopi in preide v ostavko in se šele potem z njim razgovarja. Tako svoje stališče je Pašić formuliral Jovanoviću, ki ga je predložil vladi v pismu.

Vlada se na te poslednje Pašićeve namere ni ozirala in odgovorila Pašiću, da tisti, ki se razgovarja z vlado, ne sme zahtevati njenega odstopa, ampak mora kot delavec na nasprotni strani pristati na ono, kar je današnja vlada izjavila v svoji deklaraciji, pristati brez omejitve. Vlada je uvidela, da je Pašić dal to izjavo zato, da pokvari njen položaj. Ona se ne more pogajati s Pašićem, ki stoji z nekaterimi radikali pod udarcem njene politike. Pašić je načelno sprejel politiko današnje vlade in naglašal v svojem pismu Jovano-

viću, da je za sporazum s HRSS. Vlada v nobenem slučaju ne more storiti tega, da bi svoj današnji položaj žrtvovala v osebno korist radikalov in Pašića.

Splošno se smatra, da je položaj za radikale silno resen. Vlada je mirna in vodi svoje posle normalno; položaj se le komplicira v vrstah radikalov. Vlada jasno uvideva manevre, ki jih delajo radikali. Tej politiki radikalov, ki je jasna, ne bo nasedel niti en član vlade.

Za oceno položaja je značilna izjava notranjega ministra, ki je izjavil, da je položaj za vlado kar najbolj zadovoljiv. Minister Pečić je v razgovoru z vašim dopisnikom izjavil: »Pozvali smo radikale na odgovor po želji krone in pričakujemo, kaj bodo storili.«

V tem znamenju je potekel današnji dan. Pašić se ni javil, ampak se je vrnil v Jovanovićev položaj in hoče s pomočjo svojih in Jovanovićevih radikalov priti naprej, pa na temelju svojih nazorov ne more napraviti stika z današnjo vlado. Skušal je to po Marku Gjuričiču, toda ta je doživel v Zagrebu blamažo, takrat ko je sestavljal protokol z Radićem. Ta poskus, da bi nastopil v pogajanjih v Pašićevem imenu, je Marko Gjuričič odbil. Nato je Pašić iskal v ožjem krogu, kot so Jovanović, Ninčić, Trifunović, človeka, katerega bi izbral za svojega delegata. Noben radikal noče sprejeti misije v Pašićevem imenu, ker poznajo njegove navade in manire. Pašić je potisnjen v osredje. Kakor je prej padel pred Jovanovićevo koleno, tako se bo moral sedaj pokloniti današnji vladi.

Ne ve se, kako se bo Pašić zadržal. Radikali tekom današnjega dne niso ničesar storili. Toda računajoč strem, da se bo Pašić težko odločil pokloniti se Davidoviću, posebno zato, ker bi mu ta poklon ne prinesel nobene koristi, smatrajo politični krogi, da je poskus za ustvaritev koncentracije vlade z radikali propadel.

—Ta teden bo za položaj zelo zanimiv, ker so radikali in samostojni demokrati zelo pobiti in se pripravljajo na največje intrige, da bi pokvarili vladini položaj. Vlada stoji trdno na stališču korektnosti in je prepričana, da so njena tla trdna in čvrsta in da se njen položaj ne more pokvariti. Kdor bo pokvaril položaj, naj nosi odgovornost za posledice.

Važne Radičeve izjave.

Zagreb, 13. okt. (Izv.) Toliko pričakovani shod HRSS v Vrpolju se je vršil v nedeljo v prisotnosti neštevilnih množic kmetijskega ljudstva. Shodu je prisostvovalo 8 poslancev HRSS, poslanca Albanović in Miklović, Ferad Draga, demokratski poslanec Gjoka Popović, za Nemce dr. Tübel in imenu Romunov je pozdravil dr. Lupu.

Prvi je nastopil g. Radić in je uvodoma govoril o organizaciji hrvatskega naroda ter ugotovil, da je ves hrvatski narod enotno organiziran in predstavlja permanentno skupščino. Dalje je izrazil, da vlada, ki se opira na bajonete nima nikdar trdnih tal in če je kaka vlada pošena in dobra, je to vlada sporazuma, ki ima za seboj večino naroda in je nobena sila ne more vreči. Najbolj neumni so pač sabljači in militaristi, ker ne vidijo nikdar narodove volje in so najbolj slepi, ker se opirajo samo na bajonete.

O demisiji generala Hadžića je izjavil, da se njegove demisije večina srbskih zastopnikov jako veseli in da se nikakor ne čajo pomiriti. Ti ljudje so tega generala, ki je sicer pošten človek in junak, pripravili do tega, da je izstopil iz vlade. Ta človek, ki se ni nikoli bavil s politiko, je najprej vstopil v vlado sporazuma, a sedaj naenkrat izjavlja, da ne more biti v vladi, katero podpira HRSS. Toda ne vem, kaj bi bilo, ako obstane trditev, da je nemogoče delati tam, kjer so tudi Hrvati.

Nato je govoril Radić o kalvariji srbskega naroda, katerega je izrabljali Pašić in je bil z narodom samo takrat, kadar ga je potreboval. Tudi sedaj je družba izpriječev, ki je ropala državne blaginje in mora zato v zapor, začela intrigirati in izjavlja, da je celo kralj zato, da se krivci ne zapro. Z ostavko generala Hadžića je ho-

tela peštica srbskih zastopnikov izzvati krizo vlade, da bi zopet lahko postavila za ministre »tri poštenjake«, Lazo, Kojića in Velizarja.

Govoril je nadalje, da brez sporazuma ni bodočnosti niti za Srbe niti za Hrvate. Radikali vedno govorijo o sporazumu, toda mi jim pravimo: Mi sporazuma ne bomo pisali, sporazum se mora samo ustvarjati, in to tako, da se najprej upostavi vlada, katero priznava ves narod. Tudi srbski kmet in delavec, kakor tudi bogataši in Belgradu niso tako neumni, da bi ne vedeli, kaj pomeni, da imamo pošteno vlado in da brez sporazuma ni bodočnosti. Mi hočemo skupno življenje, zato pa je potreba sporazuma.

Mi ne moremo reči, da nismo republikanci, ker ne moremo trditi, da je nekak, kar v resnici ni. Nikdo ne more utajiti, da je ves hrvatski narod republikanski. Radi naše mednarodne zajednice je potreba, da je dinastija in potrebno je, da se sporazumemo o položaju kralja v tej skupni državi. Nočemo ustvarjati položaja, kakor so ga hoteli ministri-sabljači, kajti mi nočemo osebne režime, kar znači v Evropi: absolutizem. Radikali plašijo kralja in ga s tem smatrajo za bojazljivca, toda ne moremo reči predvsem o Karadjordjevićih, da so bojazljivci. Ti spletkarji trdijo, da znači naše republikanstvo: doli z monarhijo, toda to ni res. Naše republikanstvo pomeni: živijo mir, doli z vojno, živeli seljaški narod. Se manj pa znači republikanstvo: doli s Karadjordjević. Naša prva zahteva je danes, da mora priti do sporazuma.

V drugem govoru je govoril o koncentraciji. Rokal je, da nima ničesar proti koncentraciji: koncentrirajte se, toda pazite. Srbi naj se združijo, kot smo se združili Hrvatje za svobodo Hrvatske v nerazdruž-

ljivi skupnosti s Srbijo na temelju poštenja, svobode in enakopravnosti. »Tako so združili tudi Srbi za poštenje in enakopravnost s Hrvati in Bog naj blagoslovi vašo slogo.«

Na koncu govora je Radić izjavil, da bo popustil, toda samo radi srbskega naroda in kmeta.

Na shodu so govorili tudi dr. Lupu, Gjoka Popović, Ferad beg Draga.

GROF BEGOUEN V ZAGREBU.

Zagreb, 13. okt. (Izv.) Danes je prisel semkaj grof Begouen in je posetil tudi g. Radića. Ob 6. je obiskal prostore HRSS in je ostal tam do 8. zvečer.

Petrović o generalu Hadžiću.

Belgrad, 13. okt. (Izv.) Z ozirom na razgovor dopisnika »Politike« z bivšim vojnim ministrom Hadžićem je danes notranji minister g. Nastas Petrović ugotovil nakratko sledeče: V tem razgovoru so nekatere stvari deloma izmišljene, deloma nepopolne in netočne. Nikakor ne odgovarja resnici, da bi bil g. Radić meni ali kateremu drugemu članu vlade stavil kakršnekoli pogoje o ureditvi države. Te vesti so širili politični intriganti, ki hočejo kompromitirati idejo sporazuma. — General Hadžić je v razgovoru s sodrušnikom »Politike« obelodanil stvari, ki še niso dozele. 1. Poročila uglednih osebosti, da se pripravlja puč v vojski, sem sporočil vojnemu ministru, da jih vzame v poštev. Sam nanje nisem verjel. Dvoje teh vesti sem mu sporočil ustmeno, tretjo pa pismeno, ker sem bil zadržan s potovanjem v Jagodino. Omenil sem, da niti v to poročilo ne verujem. Mislim pa, da to pismo ni moglo biti povod za ostavko. 2. Prvi dogodek, ki ga navaja general Hadžić, misleč pri tem na Zagreb, mi ni znan, v travniški zadevi sem pa itak odredil preiskavo. Če smatra general Hadžić ta dva razloga svoje ostavke za utemeljena, je to njegova stvar. Ta dva dogodka nista dala povoda za ostavko. 3. Dosedaj je bila navada, da so poleg političnih oblasti poročali v politično-strankarskem gibanju tudi generali, čeprav za to niso pooblašteni. Vojnaške oblasti so mi poročale, da niso razdeljevala orožja gotovim osebam na Hrvatskem in v Sloveniji. Moji organi so pa ugotovili obratno. Katerim poročilom je treba verjeti? Vojni oblastem nisem verjel, dokler nisem dobil poročila od lastnih organov. Orožje, ki ga je imel Hrvatski konjeniški Sokol, po mnenju armijske oblasti v Zagrebu ni nevarno, saj je kopje leseno, sablje pa so le paradni predmeti. 4. Kakor sem že v komunikacijah omenil, o kakem puču v vojski ni govora. Poročilom, ki sem jih dobival o puču, nisem obračal nobene pozornosti, pač pa sem jih sporočil vojnemu ministru. Ves čas svojega sodelovanja v vladi ni Hadžić zahteval od nje nobenih korakov proti »defetističnemu« delu; šele v ponedeljek, neposredno pred svojim izstopom, je zahteval, da se skliče konferenca, na kateri bi se ministrski predsednik, on in jaz razgovarjali, kake korake je treba podvzeti. Hadžić pa je še pred konferenco odstopil. Odkod torej povest, o kateri ni bilo govora?

Seja narodne skupščine.

Belgrad, 13. okt. (Izv.) Seja narodne skupščine se je pričela ob 11. Predsednik sporoča, da je prejel zakonski načrt Voje Lazića o pomoči prebivalstvu, ki trpi od gladi. Dalje odgovarja na vprašanje zemljoradnika Vujića, zakaj ne deluje odbor za razlastitev velikih posestev. Deloval ni zato, ker je bila skupščina odgojena in ker je bil minister za agrarno reformo bolan. Nato poroča, da je samostojni demokrat Popović vložil vprašanje o dogodkih v Stari Pazovi. Za tem se je prešlo na dnevni red. Sprejet je bil predlog, da se poročilo odbora za prošnje in pritožbe izroči finančnemu odboru. Nato je bil izvoljen odbor, ki bo razpravljal o zakonskem načrtu o pobijanju korupcije. Izvoljenih je sedem radikalov, pet radičevcev, dva demokrate, dva člana Jugoslovanskega kluba, 1 musliman, 1 samostojni demokrat, 1 džemijetovec, 1 Nemec in 1 zemljoradnik. V odbor za proučevanje invalidnega zakona je izvoljeno isto število zastopnikov iz posameznih klubov. Od

Jugoslovanskega kluba sta izvoljena v ta odbor J. Gostinčar in Fr. Kremžar. Seja je bila ob 12 zaključena.

ANGLESKO-TURSKI SPOR.

Angora, 13. oktobra. (Izv.) Angleški poveljnik ob iziški meji je pozval turškega poveljnika, da uredi obmejni spor mešana komisija. Komisija se je sestala in obiskala vse obmejne kraje, sklepi komisije pa so še tajni.

NAPAD NA VLAK.

Rim, 13. okt. (Izv.) »Messagero« poroča iz Verone, da so neznani roparji napadli iz Verone odhajajoč vlak in pokradli z vlaka velike količine blaga. O storilcih nimajo nobenega sledu.

KULTURNI BOJ NA ČESKEM?

Praga, 13. okt. (Izv.) »Čech« poroča, da se vedno bolj širijo vesti o pripravah za ločitev cerkve od države na Češkem. Z ozirom na te vesti opozarja »Čech«, da bodo vsi taki poskusi imeli za posledico kulturni boj in naravno tudi izstop češke katoliško-narodnestranke iz vlade.

Žiri — Idrija.

Slednjič je prišla te dni razmejitvena komisija tudi v ta obmejni odsek Žiri — Idrija. Usoda, ki smo se je tako bali in zoper katero smo se borili šest let, nam bo ta komisija zapečatila. To vemo iz izjav gg. Pašiča in dr. Ninčiča. Na popravilo meje v našo korist se tu ne misli. Zadnji čas javljena vest, da bodo naši zahtevali Idrijo za izgubo v reškem vprašanju, tudi ni bila resnična. Naša vlada, ko ji je načelovala dvojica P. P., se je Idriji hladnokrvno odpovedovala, tako temeljito, da je bagatelizirala tudi vsako izboljšanje meje v tem odseku. Čudno! Ni se dobil niti en človek, ki bi bil polagal važnost na idrijski rudnik, na bogate erarične gozdove krog Idrije ali celo na strateški pomen tega razvodja. Tudi jih niso vzdramili vedni manevri, ki jih imajo Lahi po teh hribih in prelazih. Da se ni oziralo niti najmanj na koristi prebivalstva, je po vsem tem zelo umljivo.

Ubogi ljudje, ki bodo ob tej meji živeli, naj si pride kdo ogledat Osojnice, Breznice, Vrsnik — zlasti pozimi — in potem naj presodi prometne razmere od Zirov odtrganih krajev! Vendar, to bi se še kako preneslo, a ta razmejitev je nenaravna in je prerezala gospodarsko žilo prebivalstva, ki si je tokom let ustvarilo tu svoje vrste življenje. Idrija in Žiri so bile gospodarsko tako tesno spojeni, da sta ta dva kraja tvorila neke vrste ekonomično enoto. Nasilna razmejitev se je že v teh letih pokazala s svojimi hudimi gospodarskimi težavami v Žirih. Vrh vsega tega je izgubila občina Žiri svoje najboljše kraje za žito, žirino in les. Ko bi se bila ohranila vsaj neokrnjena občina, ali vsaj župnija! Brez vsakega smisla za krajevne razmere se je tu določila meja, ki bo kot Prokrustova postelja za obmejno prebivalstvo. Ljudje so tu pred novim problemom: poiskati si bodo morali nov način življenja. Lepa in širna žirovska ravan ima eno napako: vsled vednih poplav Sore je nerodovita; kdo neki jo bo obdeloval, ko je pa ob vsakem količnejšem močnem deževju preplavljena in podobna jezeru na mnogih krajih? Z regulacijo Sore, za kar so načrti že zdavnaj izdelani, se je vsled malenkostne politike predolg odlašalo in sedaj, ko bi bilo treba izkoristiti vsako ped zemlje, kar nam je še ostalo po nesrečni razmejitvi, imajo ljudje samo poplavišče. Tu je treba hitre in energične pomoči, ki se bo bogato rentirala. Ako je bil interes vlade, da se vsled žirov ne razdira »priateljstvo« z Italijo, je pa sedaj dolžnost vlade, da zasekano rano prizadetemu kraju izceli.

Ljudje instinktivno čutijo, da se morajo gospodarsko preorijentirati: z vsjo silo so se poprijeli čevljarske obrti in šipkarstva; z uničenim poljedelstvom se ne bodo mogli obdržati. Prevelika razdalja od večjih središč stisko povečuje.

Otvoritev hidroelektrične centrale v Žirih.

Žiri, 12. okt. 1924.

Danes ob 2. uri popoldne se je slovesno otvorila tu ob navzočnosti velikanske množice prebivalstva in došlih gostov nova hidroelektrična centrala Žiri-Fužine, ki bo izredne važnosti za gospodarsko življenje Žirov, Vrhnike in okolice. Predsednik nadzorstvenega odbora električne družbe Žiri župnik Logar je konstatiral, da se je turbina ravnokar zavrtela. Pozdravil je došle goste, in sicer predvsem zastopnika vrhniških odjemalcev dekana Janka Keteja, predsednika gerentstva Mestne hranilnice ljubljanske Vek. Vrtočca, predsednika Kranjske hranilnice Drag. Hribarja, ravnatelja Slovenske banke dr. Kisevca, zastopnika trgovske in obrtniške zbornice dr. Pretnarja, Jerneja Ložarja in Antona Rojina, zastopnika tržaške posojilnice Ulčakarja, glavnega urednika »Slovenca« Franceta Smodeja, prijatelja in podpornika električne centrale Jerneja Ko-

pača, inž. Štebija in inž. Štembova ter druge došle goste. Obrazložil je trnjevo pot graditve hidroelektrične centrale in naglašal njen gospodarski pomen za širšo in daljno okolico. — Po govoru g. župnika je vrhniški dekan Janko Kete blagoslovil centralo. Občinstvo si je nato ogledalo stroje in naprave. Pri tej priliki je podal inž. Štebi obširno strokovno poročilo, katero prinesemo jutri. Po izvršenem ogledu je povzel besedo glavni urednik »Slovenca« Fran Smodej. Naglašal je pomen dneva ne samo za okolico, ampak za celo Slovenijo. Narod naj ve, da tako v gospodarskem, kakor v nacionalnem oziru more in bo premagal vse ovire in bo prišel do zmage. Dolžnost države pa je, da pomaga žirovcem z gmočno pomočjo pri elektrifikaciji Poljanske doline. Končno je omenjal delo razmejitvene komisije, ki vrši te dni svoje delo v žirovskem sektorju. Govor je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Nato se je vršila pristrčna in dostojna prosta zabava, med katero so ob nastopu mraka zagorele prve žarnice nove centrale.

Mažarska kriza.

Pismo iz Budimpešte.

Budimpešta, 12. oktobra.

Vsa znamenja kažejo, da se nahaja sistem mažarskega latifundizma, zgrajen zgolj na reakciji in nasilju, v težki krizi. Nič čudnega ni, da so nastali po burni seji narodne skupščine dne 8. t. m. nenavadni pomisleki in množijo se že oni, ki povprašujejo, da-li pomeni Bethlenova nesigurnost krizo vlade oziroma krizo celokupnega sistema. Formalno je otvoril krizo Bethlenove vlade prebrisani vodja stranke malih kmetov Stefan Szabo-Nagyatad, ki je na četrtkovi seji parlamenta na nemalo začudenje vladinovcev izjavil, — odgovarjajoč na baje naročeno interpelacijo posl. Zoltana Meška — da pritožbe glede zavlačevanja izvedbe agrarne reforme niso tako neutemeljene, kakor se zdi na prvi pogled. Nikdo da se ne sme vmešavati v poslovanje sodnikov, vendar bi le-ti morali uvideti, da nikakor ne kaže dodeliti kmetu veleposestniško zemljišče, oddaljeno 10 do 20 kilometrov od svojega doma, ker bi tako postopanje moralo voditi v odpoved s kmetске strani. Minister Szabo je svoj čas obljubil deputacijam malih kmetov, da bodo agrarna sodišča do jeseni dovršila svoje delo. Ker se to vsled krivde justične uprave ne more zgoditi — je izjavil minister — ne more izpolniti svoje dane obljube in ne more odgovoriti na stavljeni mu vprašanja... Njegovo zdravje da je rahlo, zato da bo prepustil svoje mesto pripravnejšemu možu.

Demisija kmetijskega ministra ima v resnici drugo ozadje. Gre za ljuto borbo med dvema odličnima reprezentantoma mažarske politike: med aristokratom Bethlenom in seljakom iz Nagyatada. Bethlen je izrazit fevdalec, odkrit pristaš Habsburgovcev. Njegov političen cilj je družabna in politična restavracija Mažarske, ki naj bi glede konservativnosti prekašala zamisel pokojnega grofa Tisze. Oktoberska revolucija in Bela Kunov poizkus sta zapustila v duši mažarskega ljudstva neizbrisne sledove. Po polomu komunizma je bilo delavstvo na tleh, zato pa so se začeli zlagati s svojimi zahtevami malomeščanski sloji in pa kmetске mase. Prve je vodil demagog Friedrich; kmetje so se vzvrstili okoli izkušene vodje iz Nagyatada. Tedaj pa so zapustili svoje mišje luknje oholi fevdalci in Bethlen jim je previdno delal pot. Toda Bethlen je moral imeti zaslonbo v slojih, ki sta jih vodila Friedrich in Szabo. Friedrich je radi svoje taktične naporčnosti kmalu izgubil iz političnega življenja. Ali Szabo je — kakor izgleda — resnično običal Bethlenu v želodu. »Beli« režim se je hotel maščevati nad udeleženci obeh revolucij, a Szabo je bil minister v kabinetu grofa — Mihaela Karolyja. Kljub veliki priljubljenosti med kmetiskim ljudstvom so mu od zgoraj pretili z vislicami in ječo, ako ne dovede svoje politike v sklad z »novim kurzom«. Szabo se je ustrašil in pripeljal svoje seljake v tabor kontrarevolucionarnih fevdalcev. Izprosil si je le zagotovilo, da se proti ministrom Karolyjeve vlade ne bo sodnijsko postopalo. Bethlen je to željo upošteval, toda veleizdajniški proces proti Karolyju je ostal v veljavi. Tako je bil Szabo v prvem hipu v Bethlenovi pasti. V opozicijo ni smel, ker je pokazoval Bethlen ob mnogih prilikah na — sodne akte proti Karolyju. To je bila politika izžemanja in grof Bethlen je iskal sredstva in prilike, kako bi se rešil popularnega kmetijskega voditelja.

Prišla je afera Eskütt. Osební tajnik kmetijskega ministra je v neki zakoniti kavarini »prodajal« raznim interesentom izvoznice in to naj bi pokopalo tudi — ministra. Govori se, da je Bethlen podkupil Eskütt, da kompromitira »onega iz Nagyatada«. Vsekakor čudna je bila razprava, v kateri je govoril Eskütt štiri ure v najsrmodilnejšem tonu o aktivnem ministru. Vladni tisk se je trgal za to »senzacijo«. Ko je Eskütt končal, je državni pravdnik takoj odgodil razpravo, dokler se ne preišče duševno stanje obtožen-

ca. Tako Szabo ni imel prilike, na licu mesta odgovoriti na Esküttove klevete. Par dni pozneje se je zgasil socialistični vodja Julij Peidl — tudi član bivše Karolyjeve vlade — pri Szabo-tu in mu je zapupno povedal, da v procesu proti Esküttu ni pričakovati obsodbe, ker gre za to, da se napravi evropski škandal. To je torej pravo ozadje demisije kmetijskega ministra, ki se je odločno dvignil zoper Bethlena. Značilno je, da je vsa zbornica spontano ploskala, ko je Szabo napovedal svojo demisijo. Gömbösov pristaš Ulain je celo zakričal: »Szabo bo še vodja mažarske nacije!« ...

Današnji mažarski sistem je v razsulu. Uprava in pravosodstvo si ležita v laseh (csongrajska afera, szolnoški pravorek itd.), vlada nima nobene moči. V vladni stranki poka, in opozicija je začela govoriti v smelejšem tonu. Sedaj se Szabo ne boji več grofa Bethlena. Napočila je ura, ko bo zatirani kmet povrnil oholemu grofu zaničevanje in ponižanje. Kriza je akutna in posledice so nepregledne. Vsekakor bije reakciji in tiraniji nad mažarskim ljudstvom zadnja ura.

Politične vesti.

+ Shod SLS v Škofji Loki. V nedeljo 12. t. m. se je vršil shod SLS v Škofji Loki, na katerem je podal pod predsedstvom g. Sušnika izbrpno poročilo g. prof. Mazovca. Nekateri tekoče zadeve je omenjal tajnik SLS g. Gabrovšek.

Beleške.

Minister Korošec in Rista Odavič. Slovenski demokrati listi se zaganjajo v dr. Korošca kot psi na verigi, ker je dr. Korošec odslavlil iz službe dosedanega načelnika umetniškega oddelka v ministrstvu za prosveto. Oba, »Narod« in »Jutro«, skušata to zadevo naslikati našemu o srbskih razmerah še mnogo premalo poučenemu svetu kot velikansko, nad velezaslužnim možem zagrešeno krivico. Mi o g. Risti Odaviču nečemo reči osebno nič slabega, ker je zastran nas lahko čisto pošten in dostojen in v belgrajskih radikalnih krogih tudi jako priljubljen mož, ampak vse to, kar smo našli, še zdavnaj ni zadostna kvalifikacija za tako odgovorno in težavno mesto kot ga je zavzemal g. Rista Odavič. O njegovih uradnih sposobnostih niti slovenski demokrati listi ne vedo drugega povedati kot to, da je prevel nekaj ruskih podlistkov na srbski jezik in da je aranžiral koncert »Ljubljanskega Zvona« v Belgradu. Ta »kvalifikacija« je pa vendar nekoliko premajhna in dr. Korošec je imel čisto prav in ima čisto prav, če je mesto umetniškega referata izpremenil iz navadne strankarske sinekure v uradno mesto, kjer mora sedeti mož, ki zna in razume nekaj več kot prevajati podlistke ali pa aranžirati koncerte.

Dopisi.

Trbovlje. Prosluli Koren je v svojem listu v posebni izdaji napadel gerenta Fortiča. V tem napadu pavšalno obdolbuje gerenta, da je kriv krvoprelitja, ki so ga povzročili Orjunaši ob priliki razvitja orjunske zastave v Trbovljah. Dasi Korena poznamo že iz prejšnjih njegovih afer, vendar si ne bi nikdar mislili, da je zmogel takih insinuij. Nimamo namena braniti in zagovarjati gerenta Fortiča, vendar je za vsakega pametnega človeka jasno, da je on pri takratnih trbovlskih dogodkih bil popolnoma nedolžen. Koren se sklicuje na rudarje, češ, da govori v njihovem imenu. Rudarji pa se vprašujejo med seboj, kdo bi bil Korena v to pooblastil. Gotovo je, da ima Koren pri tem napadu čisto druge namene. Bo že še vse prišlo na dan. O stvari bomo še izpregovorili, izpregovorilo pa bo tudi sodišče, kjer bo imel g. Koren priliko zagovarjati svoje podle laži.

Trebelno, 19. oktobra 1924 je na Trebelnem slovesen blagoslov novega »Marijinega doma«. Ta Dom je eden najlepših domov: mizarsko in zidarsko delo je zelo fino. Stavba je dvonadstropna, dolga 18 m, visoka 12,50 in široka 9 m. Koliko truda in požrtvovalnosti je bilo treba, da se zgradi taka stavba v hribih. 19. oktobra bo ob 9.45 slovesen vstop k sv. maši v cerkev. Ob 1. bodo litanije in nato govori na prostem in blagoslov Doma. Po blagoslovu bo v »Domu« orlovska akademija. Nato bo tombola in prosta zabava.

Marija Grade pri Laškem. Občinske volitve so bile razpisane za 21. junij, pa se niso vršile, ker je okrajno glavarstvo listu Gospodarske stranke, vsled ponarejenih podpisov razveljavilo, a listu SLS proglasilo za izvoljenje. Proti temu odloku okrajnega glavarstva so se naši »gospodarski« demokrati pritožili pri višji inštanci. Celo stvar je preiskovalo potem sodišče, kakšen je uspeh, pa še sedaj ne vemo. Zanimiva pa je na vsak način lista Gospodarske stranke; izmed 50 podpisnikov jih je menda 35 že uradno preklicalo svoje podpise, nekateri niso prav nič vedeli, kaj so podpisali, dva pa se nista niti podpisala niti privolila, da bi jih kdo podpisal; glede teh dveh ima opraviti sodišče. Izmed ostalih 15 podpisnikov pa je stvar sledeča: nosilec liste

je rekel, da je podpisal zato, ker mu deajo do bro zaslužiti pri vožnji gramozu na okrajni cesti, drugi pa je rekel, da je zato podpisal, ker ima večkrat pri sodišču in pri dr. Rošu opraviti, da pa veliko lepše van pride, če je pri Roševi demokrati stranki. Zopet tretji je izjavil, da je podpisal listo zato, ker ne more drugače vršiti svoje službe pri železnici na Zidanem mostu itd. Prav značilne izjave.

Občinske volitve v Ptuj.

Kakor smo že izjavili, nima Ptujška nemška lista niti Nemcev, še manj pa domačine in je naslov domača direktno potvorenje. Izmed vseh kandidatov je le 5 res Nemcev in to Steudte, Fürthner, Schwab, Blanke, in Strohmayr, vsi ostali so rojeni Slovenci iz Ptujškega polja ali naših lepih Haloz. Dr. Fichtenau na primer nosi to ime neopravičeno in protizakonito, ker se je še njegov oče pisal Jelovšek von Fichtenau, njegov sin, sedanjí kandidat pa je obdržal zakonito prevedan predikat, da zbrise s tem svoje slovensko pokolenje. Spruschna je bil vpisan še celo v tukajšnji nemški šoli od nemških učiteljev kot Spruzina, njegova mati je Haložanka iz Sakušaka, ki še danes ne zna besedice nemški, žena pa iz Orešja, kljub temu je ravno ta očitni renegat najhujši in najstrupenejši nemški agitator. Saischegg, Ernst, Miloschitsch, Petrovič-Wegschneider itd. so pristni Haložani, Hojnik, oba Murko, Kukovec, Rojko pristni Polanci, Ribič, Omulec z Brega pri Ptuj, dr. Kalb iz Brežic, Murscheltz od sv. Lenarta v Slov. goricah, Kersche iz celjske okolice, Slawitsch iz Kamenskega pri Ljutomeru, dr. Sadnik iz Savinske doline in istotako Jelovšek von Fichtenau, ostali pa privdanci iz vseh delov sveta. Če še vzamemo k tem prekmurca Zselezna, Čeha Nikola, Wessely, Hrvata Vrečiča, pa imamo celo listo »domačih« gospodarske stranke, ki je domača menda radi tega, ker ni nobeden domačin, gospodarstva pa zato, ker so si nagrabili naše slovensko premoženje.

Vsi ti kandidati in če ne sami, pa njih predniki so privdrali v Ptuj s pinkelom in tukaj pa si pridobili lepo premoženje z izžemanjem našega slovenskega ljudstva, nekateri tudi na tak način, da so sedeli radi tega v ječah, kakor pričajo to sodni spisi.

Drugi zopet si je pridobil premoženje na ta način, da je oženil kako staro pač pa bogato slovensko vdovo, obče pa je znana ptujška šnopsarija, s katero se je hotelo moralno in gospodarsko ubiti naše ljudstvo in radi tega ne smejo manjkati med kandidati sorodniki znanih firm Hutter-Straschill.

Ne moremo se tu pečati z vsakim posameznikom; kako se pa gospodarsko in socialno udeležujejo v praksi ti kandidati, bi lahko na primer povedal bivši Obmann des Vereines der Vorposten der Germanen, kako se skrbi za vdove, drugi zopet kako se ščiti nedolžnost deklet, tretji, kako se rešuje viničarsko vprašanje, četrti, kako se s kredo pride do premoženja, naslednji kaki vir dohodkov je muzika, prihodnji bi rešil vprašanje bolnic in norišnic, drugi zopet, kako se na eno vrv obesi vse Slovence — po našem skromnem mnenju pa bi bilo boljše, če bi se ti vsi umaknili iz pozorišča radi njih lepih čednosti, kakor če se radi čednosti zapira kaka deklica na podstrešje. Svojo ljubezen do našega naroda pa izkazujejo ti ljudje ob vsaki priložnosti, zlasti pa je večina njih to dokumentirala ob znanih dogodkih leta 1908, ko so učili Slovence svoje kulture z gorjačo v roki ali po svojih hlapcih ali pa sami, zahrbtno z gnili mi jajci ali z višine s črnolom in če drugače ne, pa s svojim prispevkom za guljaš in »Freibier« podivjani družali. Ker tega danes ni mogoče izvajati več na ta način, skušata na primer Sewab in dr. Sadnik vzgojiti vredne potomce bivših pangermanov s tem, da vabita nedolžno dečo k predavanjem gledališkim predstavam in druge zopet k družabnim večerom, kjer se jim vlija pangermanskistrup. Na zunan vsak priliznjen, ljubezniv in lojalen do skrajnosti, ki nikoli ni skrivil lasu nobenemu Slovincu, v svoji družbi ne zna »windische«, drugače pa »očka, kaj boste kupili, mamica, imamo lepe robce, pridite si vsaj pogledate in če prostovoljno noče v trgovino, pa ga zagrabi za roko in s silo potegnejo noter, prigovarjajo tako dolgo najslajše, da izvajajo tudi zadnji krajevar. To je majhna slika teh nemških kandidatov in njih domače in gospodarsko delo, naše ljudstvo pa vendar enkrat odpi očl, poglej koga podpirajo in stori to, da poznaš v bodoče res le domačega, slovenskega trgovca in obrtnika ter se izogiblji vsake nemške in nemškutarske trgovine, ker si drugače gojiš gada na lastnih prsih.

Štajerske novice.

Š Proslava 50 letnice pisatelja-pesnika Fr. Ks. Meška in sestanek nekdanjega dijaštva ptujške gimnazije. Ptuj. V Ptuj se je osnoval nedavno odbor, kateri si je nadel nalogo proslaviti 50 letnico našega dijaškega pesnika-pisatelja Fr. Ks. Meška, ki sedaj župnikuje v Saleh pri Slovenjgradcu. S to proslavo našega Meška je pa zamišljen tudi sestanek vseh onih — danes v najrazličnejših poklicih se nahajajočih nekdanjih dijakov ptujške gimnazije, in to od ustanovitve zavoda v letu 1869. — Spored za to slavnost se je določil od strani pripravljalnega od-

bora tako-le: Dne 10. novembra 1924 v ponedeljek ob 16.30 uri odnosno 17.12 bo sprejem došlih gostov na ptujskem kolodvoru. Ob 20. uri se vrši v »Mestnem gledališču« predstava Meškove drame »Pri Hrastovih«. Nato eventuelno prijateljski sestanek v »Narodnem domu«! — Drugi dan, v torek dne 11. novembra 1924 bo ob pol 9. uri dopoldne v mestno proštijaki cerkvi svečano žalno-spominska služba božja za vse pokojne profesorje, tovariše ter dobrotnike ptujske gimnazije. Ob 1. uri popoldne skupni obed došlih gostov in Ptujčanov, ki se bodo v to prijavili v »Narodnem domu«. Zvečer ob 20. uri v prostorni dvorani »Društvenega doma« komerz z raznim obširnimi zabavnimi sporedom! — Čisti dohodek iz vse te prireditve je namenjen dijaški kuhinji ptujske gimnazije! — Odboru je na tem ležeče, da se slavnost vrši v prav šolsko-tovariškem duhu. In tako se bodo ob tej priliki po dolgih, dolgih letih zopet sestali tovariši — bodisi Slovenci — bodisi Nemci k tovariškemu sestanku preživljajoč spomine in doživljaje iz zašolske dobe, ko so po klopet ptujske gimnazije trgali hlače — Izrečno bodi omenjeno, da je slavnost zamišljena v izključno tovariškem duhu brez vsakega politično-strankarskega obiležja ali primesi! V teku prihodnjih dni se bo začelo razpošiljanje tozadevnih vabil vsem onim nekdanjim dijakom ptujske gimnazije, katerih naslovi so odboru kolikor toliko znani in so se mogli ugotoviti na podlagi gimnazijskih izvestij počenši od leta 1869 do leta 1896. — Samoobsebi umevno je, da je ugotovitev natančnih naslovov na ta način silno težavna in v pre mnogih slučajih naravnost nemogoča! Maršikateri nekdanjih dijakov ptujske gimnazije ne bo torej dobil specijelnega vabila. Vsi taki naj smatrajo te vrstice za opozoritev, obvestilo in obenem kot vabilo k temu slavlju. — Ker ima odbor za zunanje udeležence pravočasno preskrbeti za ta dva dni 10. in 11. novembra prenočišča, ter da se zamore določiti število udeležencev pri banketu, se vsi gospodje, ki se nameravajo tega slavja udeležiti, nujno vabijo, da javijo svojo udeležbo najkasneje do 1. novembra 1924. Na pozneje dole prijava se ne bo oziiralo! Za mesto Ptuj in okolice se posebna vabila ne bodo razpošiljala. Objava in vabilo za mesto Ptuj in okolice se vrši potem lepakov, ki bodo javno nabiti! Pri večerni prireditvi pa so gostje dobrodošli! Zunanji gg. udeleženci se da tudi na znanje, da se je odbor obrnil na ministrstvo za promet s prošnjo, da dovoli za to priliko polovično vožnjo od postaje bivališča pa do Ptuja in nazaj! Prijave k udeležbi naj se pošiljajo izključno na tajnika »Odbora za Meškovo slavje« v Ptuj g. p. asistentu davčnega oblasti Avgustu Kosu v Ptuj, kateri daje tudi vsa druga eventuelna navodila odnosno pojasnila.

Mariborske vesti. Veliki župan je dovolil mestni občini mariborski pobiranje eksekucijskih pristojbin, in sicer: za opomin od vsakega dinarja 4 pare, za rubežen od vsakega dinarja 4 pare in za prodajo od vsakega dinarja 2 pari. Istotako je dovolil veliki župan mariborski občini pobiranje občinske davščine na tovarnino v prid gradbenemu skladu. Občinska davščina na tovarnino se pobira od blaga, natovorjenega in raztovorjenega na mariborskih kolodvorih, če presega njegova teža 100 kg. Podrobnosti glede oprostitve, glede višine odmere, plačevanja, povračila pomotoma ali previsoko odmerjena naklade so razvidna iz naredbe same, ki je izšla v Uradnem listu št. 93 z dne 9. oktobra t. l. — Umetnostna razstava v mali dvorani Kazine ostane otvorena do izključno 19. t. m. od 9 do 16. — »Ljubljanski Zvon« priredi v ponedeljek, 20. oktobra t. l. v Gützovi dvorani velik pevski koncert. — Znana mariborska trdka za pohištvo in dekoracije E. Zelenka je otvorila v svojih okusno aranžiranih prostorih umetnostno razstavo mažarskih, poljskih, čeških, nizozemskih, francoskih in nemških del. — Umrli so v Mariboru: 5. oktobra: 62 letna Marija Kurbus, zasebnica, Splavarska ul. 7; 6. oktobra: 2letni Sergej Semolbi, otrok kapetana, Tattenbachova ul. 27; 17 letni Alojzij Barbre, delavec, Javna bolnica; 7. oktobra: 35 letni mehanik Franc Golčer, Tržaška cesta 20; 9. oktobra: 72letna Barbara Egger, soproga čevljarkega mojstra, Slovenska ulica 22.

Prekmurje.

Škadi Slov. ljud. stranke v Črensovcih. 28. sept. se je vršil velikanski javni shod SLS v Črensovcih za dolnjelendavski okraj, katerega je obiskalo nad 2000 ljudi. Nekateri so prišli celo 8 ur daleč. Shodu so prisostvovali ne samo katoličani, ampak tudi evangeličani in kalvinci in zraven Slovencev še do sto Madjarov. Shod je otvoril nar. poslanec tega okraja Jožef Klekl. Govorili so: dr. Josip Hohnjec, nar. poslanec, o političnem položaju, dr. Fran Sušnik, gimn. profesor, o šolstvu, Jožef Klekl o potrebah Prekmurja in Madjarom madjarski tolmačil govor dr. Hohnjeca o političnem položaju, ter Marko Kranjc, glavni tajnik stranke v mariborskem volivnem okraju o delovanju sedanje vlade, organizaciji stranke in o združništvu. Ljudstvo je navdušeno poslušalo govornike ter pazljivo in z popolnim odobravanjem sledilo njihovim izjavam. Nekaj genijvega je bilo, ko je nešteta množica slo-

venskega ljudstva zahtevala i za madjarske sirote zemljo, ki jim jo je vzel P. P. režim in naselil v Prekmurju srbske dobrovoljce iz Bosne in Hercegovine, ki niso delali, nego samo sad zemlje pobirali. Navzoči Madjari so z glasnim klicem in jokom dali izraza svoje zahtevnosti ter z celikanskim navdušenjem zahtevali, da naj Madjarska da tam ostalim Slovincem vse njihove manjšinske pravice. Nepozabni prizor državljanske sloge!

Po končanem shodu je prečital in razložil nar. poslanec Jožef Klekl resolucije, ki jih niže v izveščku objavimo. Resolucije so sprejete enoglasno in navdušeno ter so jih podpisali zastopniki 30 občin. Glasilo se pa te tako: 1. Shod izrazi popolno zaupanje g. dr. Korošcu in Jugosl. klubu, ter ga prosi, da vodi naprej borbo za avtonomijo; 2. zahtevamo, da se po zakonu zasigura vsa prava naših verskih šol in prava cerkva (patronati); 3. da postane gimnazija v M. Soboti humanistična, da se dogradi in ko se dogradi, naj se zopet otvori meščanska šola; 4. da se prekmurški katekizem prepovedujoča naredba ukine; 5. da »Martinišček« dobi primerno državno podporo; 6. da se naš jezik, naše navade in pravice povsod spoštujejo; protestiramo pa proti nameri onih, ki hočejo Prekmurje spraviti pod Hrvatsko;

7. zahtevamo občinske volitve za celo Prekmurje brez izjeme in to v najkrajšem času in da stari zakoni ostanejo do zedinjenja zakonov v veljavi ter anketo strokovnjakov, ki bo o tej stvari razpravljala; 8. stara prava naših klavnic, vaških kovačev, tesarjev ter zidarjev naj se upostavi; 9. zahvaljujemo se g. ministru Ivanu Vesenjaku, da je prepovedal izvoz drv iz Prekmurja in da je dal Slovincem zemljo, a toisto zahtevamo i za madjarske sirote; 10. zahtevamo: naj se zasigura vse manjšinske pravice Madjarom na našem ozemlju a tudi Slovincem na Madjarskem, ki jih žandarmerija samo zato šikanira, če vzamejo slovenski molitvenik v roke;

11. da se železnica Ormož—Ljutomer—M. Sobota istočasno otvori, ker se gradi za Prekmurje, kajti i Ormož i Ljutomer imata že zveze z Slovenijo, samo Prekmurje je ni-ma in ker so to železniško zvezo zahtevali Prekmurci l. 1919. na svojem prvem sosvetu v M. Soboti enoglasno; — posebnikom, ki jim je proga razrezala zemljo, naj se izplača odškodnina za to in uničene sejatve; lokalni obhod naj čimprej razpiše g. veliki župan; z otvoritvijo nove proge naj se otvori obenem tranzitni promet z Madjarsko pri Hodošu in D. Lendavi; za železniške uradnike naj se zgradi v M. Soboti personalna hiša ter lokali za carinarstvo;

12. zahtevamo: da se otvorijo živinski sejmi za občine, kjer ni slinavke (med tem časom so se že odprli);

13. popolno revizijo postopanja pri vodni zadrugi v D. Lendavi, kjer se protipostavno šikanira in protipostavno obremenjuje naš narod;

14. da se da podpora od toče in kuge prizadetim, oziroma, da se nujno odpiše davek.

Občinske volitve se bodo v kratkem razpisale. Ta vest, ki smo jo dobili od g. velikega župana, je zbudila splošno zadovoljstvo in radost.

Dnevne novice.

— Zmage SLS. V nedeljo so se vršile občinske volitve v Št. Janžu. SLS je dobila 187 glasov 13 odbornikov, Združeni rudarji 61 glasov 4 odbornike, Kmetstvo-obrtna lista 71 glasov 5 odbornikov, Delavsko kmetška lista 38 glasov 3 odbornike. SLS ima torej v tej liberalno-samosostni trdnjavi absolutno večino. Tudi v Št. Rupertu, kjer so bile istotako v nedeljo volitve, je dobila SLS 26 glasov nad absolutno večino.

— Oproda polkovnika Hurkijevega. Da bi ta slavni komandant ljubljanskega žandarmerijskega polka lažje uničeval slovensko orožništvo, si je dobil v pomoč svojega prijatelja majorja Miladinoviča. Ta gospod je zadnji čas nastopil službo inspektorja pri ljubljanskem žandarmerijskem polku. To je tisti major Miladinović, ki je skupno s polkovnikom Hurkijevičem v prvi prevarni dobi divjal v črnogorskem okolišču. Zadnji čas je vršil g. Miladinović inspekcijo štajerskih orožniških postaj. Obveščeni smo, da je skoro brez izjeme na vsaki postaji kakega človeka spravil v disciplinarno preiskavo ali v zapor. Stari orožniki, ki služijo nad 25 let, ki so odlično kvalificirani in ki nikdar niso bili kaznovani, so prišli pod Miladinovičev bič, pa ne radi svojih napak, ker teh napak Miladinović ni našel, ampak trpeti morajo, ker so Slovenci in ker major Miladinović smrtno sovraži Slovence. Če pri tem še pomislimo, kako razmeroma visoko izobraženi so naši slovenski orožniki in vemo, da g. Miladinović ni videl druge šole kot »ljudsko univerzo«, si bomo ogorbeni, ki ga vzbuja tako postopanje, še lažje razlagali.

— General Hadžić in Kocajdrov Korl. Kocajdrov Korl. doma tam nekje pri Ribnici, služi pri vojakih kot »redov«. On pa ni navaden redov kakor drugi, ampak je posebne vrste redov, ker zna tudi brati in pisati. In ker to zna, je Kocajdrov Korl. te dni bral tudi

časopise. Ko je pa v časopisih bral, da je general Hadžić podal ostavko, ker se ne strinja s politiko vlade, se je Kocajdrov Korl. krajevski redov, silno zadovoljno nasmešnil, pa dejal: »Ja nu, če general lahko gre, če ni zadovoljen s politiko vlade, bom pa še jaz šel domov, če bo vojska, pa bom rekel, da se s tako politiko prav nič ne strinjam.«

— Odkritje spomenika padlim v Kropi, dne 12. okt. se je izvršilo z genljivo slovesnostjo. V cerkvi je govoril v spomin na padle in zanje daroval sv. mašo domači župnik g. V. Oblak, ki je dovolil tudi darovanje za spomenik. Nato se je zbral narod, večinoma urejen po organizacijah (šolska mladina z zastavo, gasilci, Orli iz Kroepe in Kamnegorice, oddelki orožnikov pod poveljstvom g. komandirja Weitshauserja, pevski zbor, občinski zastop, sorodniki padlih itd.), pred cerkvijo nad trgom, kjer je okoli plošče, okusno ovite z narodno zastavo v črnem floru in z venci, pazno sledil globoko zamišljenemu sporedu. Med pomenljive deklaracije in žalostne moškega zbora g. Joža Gasperšiča so vpleli obredne molitve in žalnico č. duhovščine, pretresljivo pa sta govorila gg. bivša voj. kurata in zastopnika Zveze biv. vojakov Jernej Hafner in Fr. Bonač. Spomenik, v jedru bronasta plošča (123 × 70 cm, 3000 Din, Strojne tovarne, Lj.) z 28 imeni, letnicami rojstva in smrti, kratkim nad- in podpisom, je odkril preds. odbora za spomenik, trgovec g. Luka Hafner. Nad veliko gomilo cvetja so se zbleščala na steni cerkve imena, na čelu trije Janezi Brtoncelj, zadnja brata Vidic, vmes brata Magušar (18 in 19 let), 28 izmed 680 faranov (nad 4 odstot.), morda nikjer dosežen odstotek vojnih žrtev. Doma so pokopani 4, po 5 v Galiciji in na Tirolskem, 4 na Goriškem, 7 na vojnih kopališčih raznih mest, 1 pogrešen. Po slovesnosti so čete defilirale mimo spomenika. — Odbor, zlasti gg. Janez Lazar in Viktor Šolar, je zbral 4820 Din za spomenik, ki krasí župno cerkev kakor hrabrosna junaška prsa. Razni kraji Gorenjske že tekmujejo, kje bodo postavili prej in lepši spomenik padlim vojakom.

— Iz orožniških krogov. Meseca marca leta 1922. je bil od zakonodajnega odbora narodne skupščine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev izdan orožniški zakon, po katerem ima po čl. 112 vsak orožnik v enem letu 30 dni dopusta, in je bil tudi od kralja podpisan. Pred kratkim pa je bila na podlagi komandanta žandarmerije izdana naredba od 8. žandarmerijskega polka, da pripada po vojaškem zakonu le podoficirjem 30 dni, a kaplarjem, redovom, pripravnim in privremenim žandarmom le 15 dni dopusta. Orožnik pa se nikdar ne more smatrati prostega od nevarne in naporne službe in to po dnevi ali po noči, ker mora vsak čas in v vsakem vremenu, akoravno se je ravnokar vrnil iz naporne službe, isto takoj zopet nastopiti, če se dogodi kako kaznivno dejanje ali nezgoda, bodisi redov, kaplar ali podoficir. Ali je torej upravičeno nam po zakonu pripadajoči dopust odtrgati, kateri je bil že 2½ leti v veljavi? Nadalje je nedavno izdal komandant 8. žandarm. polka g. polkovnik Hurkiewicz naredbo, da si mora vsak orožnik sive »zunobrane« (senčnike) za kape nabaviti, ker prejšnji niso veljavni, ko si je že itak poprej vsak orožnik moral iste sam nabaviti, kljub temu, da bi jih moral po zakonu dobiti od države. Torej kje je zakon, katerega teptajo nekateri gospodje, ki je pripoznan in od kralja podpisan? Prosimo in upamo, da merodajni faktorji posežejo vmes ter tako in enako korupcijo, katere je še dovolj pri orožništvu, podrobno preiščejo. — Orožniki.

— Poročil se je v nedeljo v Zireh poduradnik finančne kontrole v Žužemberku g. Leopold Vrtovec z gdnjo Franciško Mlinarjevo iz Zirov. Bilo srečno!

— Ali ste že zahtevali dva lista brezplačno na ogled? Storitve to še danes! Uprava »Preroda« in »Mladega junaka«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Bitka med Bunjevci in dobrovoljci. Dne 11. t. m. se je vršila v Bajmoku (Bačka) prava bitka med Bunjevci in dobrovoljci. Predmet obračuna je bil spor radi nekih hiš, ki jih je ministrstvo za agrarno reformo dodelilo dobrovoljcem. Ker Bunjevci niso hoteli izročiti omenjenih hiš, je prišlo do borbe, v kateri je bilo 15 seljakov težko ranjenih. Neki Bunjevci je zadobil tako težke rane, da je še isti večer umrl v bolnišnici.

— Vojaki — roparji. Dne 11. t. m. ob 2. uri zjutraj je skupina pijanih vojakov napadla v Paje Kulundžičevi ulici v Subotici družbo uglednih subotičkih civilistov. Prisilili so jih s puškami in nastavljenimi bajonetmi, da jim izročijo denar in dragocenosti. Nato se je pojavila policijska patrulja pod vodstvom kapetana Mažiča, ki je hotel intervenirati, ali v tem trenutku ga je eden izmed vojakov prebodel z bajonetom, tako da se je zgrudil onesvečen na tlo. Večja vojna patrulja je aretirala vse vojaške in jih izročila mestnemu poveljstvu.

— Na tehniški srednji šoli v Ljubljani se razpiše učno mesto za strojegradbo in strojno risanje. V poštev pridejo strojni inženjerji z drugim drž. izpitom ali pa absolvirani slušatelji tehniške fakultete z daljšo prakso. Prošnje, opremljene v smislu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih naj se vlagajo pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani do 31. oktobra 1924.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, dne 11. oktobra 1924.

— Iz Soteske na Dolenjskem nam poročajo, da ponočnih napadalcev na g. župnika Volca doslej še niso prijeli.

— Vinarska šola v Konavljah. Poljedelsko ministrstvo namerava ustanoviti v Konavljah (Dalmacija) vinarsko šolo, ki bo služila pospeševanju umnega vinogradništva.

— Preureditev železniške postaje v Novem Sadu. V prometnem ministrstvu izdelujejo načrte za preureditev novosadske železniške postaje. Po tem načrtu bi se imela zgraditi velika, moderna stavba za postajo in nekaj manjših objektov. Odobren je v to svrhu kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

— Dr. Sima Marković v Zagrebu. Kakor smo že poročali, je v soboto ob 13.45 dospel iz Lepoglave v Zagreb znani voditelj komunistov dr. Sima Marković. Na kolodvoru ga je pričakovala večja skupina njegovih zagrebških pristavev, ki so mu priredili burne ovacije. Po njegovem kratkem nagovoru so hoteli komunisti formirati povorko, vendar je policijska oblast to preprečila. Pozneje so se zbirali komunisti v Illici, vendar jih je policija tudi tam razpršila.

— Državni čoln — zgorel. Pretekli petek popoldan je na Savi pri Belgradu zgorel patrolni čoln »Volga«. Nesreča se je zgodila pri plavajočem tenderju vojne mornarice in sicer vsled eksplozije pri preizkušnji motorja. Čoln se je takoj potopil. Pri tem je utonil eden mornar. Dva sta težko ranjena.

— Poskušan samomor. Preteklo soboto so našli na Tuškancu v Zagrebu v bližini stražnice neko žensko, ki je ležala v nezavesti, je izpovedala, da se piše Antonija Markič, roj. l. 1899 v Kranju, po poklicu poštna uradnica. Motiv poizkusa samomora je bila beda.

— Razbojniški napad pri Štipu. Kakor poročajo iz Štipa, so napadli blizu vasi Karabaklija štirje do zob oboroženi razbojniki 7 štipskih trgovcev ter jih pretepli. Nato so jih privezali k drevesom ter jim zagrozili, da jih bodo na mestu ustrelili, če bi se drznili klicati na pomoč. Po opravljenem »poslu« so izginili roparji v smeri proti Ježevcu. Eno ur po pozneje je našel neki kmet trgovca in jih rešil težkih spon. Roparji so odnesli 150.000 dinarjev gotovine in mnogo dragocenih predmetov.

— Smrt na nesrečo. V nedeljo, dne 12. t. mes., se je nudiła pasantom v Šmartnem pod Šmarno goro mučna in žalostna slika. Neki domačin, že prileten, je pal z jablane in obležal na mestu mrtve. Zlomil si je tilnik. Pri prevozu v mrtvašnico so se pa mladoletni pobje obnašali tako surovo, da je presegalo vse meje pojmovanja pietete do mrličev. Norčevali so se iz pogrebnihi molitev in v svoji pijanosti kazali vtis popolne poživljenosti. Kam pridemo, če bo surovost tako naraščala?

— Najdeno truplo deteta. Na desnem bregu Save v bližini Kresnic so našli v vodi nago truplo deteta moškega spola. Dete je še nerazvito in je sodditi, da je bilo rojeno prezgodaj. Uvedena je preiskava.

— Juhan. Izvlečki iz priznanihi pisem: »Vaš izdelek daje jedem, zlasti juhi, prijeten okus. Zelo ugodno učinkuje tudi na apetit in prebavo.« — Julija Jaklič, voditeljica gospodinskihi tečajev v Medvodah. 6042

Ljubljanske novice.

Ij Redka obletnica. V nedeljo, dne 12. oktobra je dopolnil 50 letnico dela v tiskarski stroki g. Anton Sterlekar, faktor v Zadrugi tiskarni. Ker je to pač redek slučaj pri tiskarstvu, zato g. jubilantu tem iskreneje čestitamo, želeč mu: Še na mnoga leta!

Ij Ata. »Skandal, nesramen škandal, das ist ja schrecklich«, so se razjezili ata, ko so slišali, da so se spravili klerikali nad generale in da so dejali, naj bi bil za vojnega ministra civilist! V žilah jim je zavrela vsa njihova fetrafnarska kri kakor popeljni v loncu, s katerimi so si ata preganjali svoj »čarostrel«, ki se je pa čisto mirno sprehajal po njihovi levi nogi in ata ščipal enkrat za bodlino, enkrat za stegno, pa zopet v koleno in v peto. Če bi bil kaj takega doživel general Laudon ali pa »frajtare« Koren, ki je ata salutirati učil! A so a Freiheit — na, so was! Saj vedno pravim, ja, diese verdammten Klerikaltzen, pa že prav nobenega respekta nimajo, pa prav nobenega še pred generalom ne, vor Seiner Exzellenz, bitte sehr! Tako so modrovali ata celo pot, skozi Kravjo dolino tja do belgijske kasarne in na Friškove in se tipali za levo nogo. Tisti gospod, ki so sedaj za Topolavec, so se kar ustrašili, ko so jih videli in črno dekle, v črni obleki je kar onemelo, ko je brisalo stol in čakalo na nadaljna povelja. Ata so se ravnokar hoteli vvesti, ko so pokazali gospod, ki so sedaj za Topolavec na sosedno mizo z besedami: »Ali ne gredo tja, tamle, kjer so sedeli gospod general?« Oh, ko bi vi videli ta prizor, ko so ata slišali besedo general! Ata so se postavili na desno nogo, se vzravnali, potem pa salutirali, kakor jih je bil učil gospod Koren, drei ganze Marschakte, bitte sehr. Potem so si ogledali stol, kjer so sedeli prej gospod general, Exzellenz, bitte sehr, in se spoštljivo z vsemi težavami leve noge vsedli. »Danes pa generalovega, kaj ne, gospod?« — so pomežiknili gospod, ki so sedaj za Topolavec in črno dekle se je obrnilo

hitro in tiho kakor die Stumme von Portici, da ne bo zamara. »Magari frajtarjevega«, so rekli ata, »ampak diesen verdammten Klerikaltsen bomo že še pokazali, schon zeigen, kaj so gospod general, Exzellenz, bitte sehr. »Kaj-pa, kaj-pa, so pomežiknili gospod, ki so sedaj za Topolavca, »kam pa pridemo, če ne bodo šarži skupaj držali!« »Tako je, aber ganz so ist's,« so rekli ata, in si privoščili »generalovega« tako izdatno, da so od samega respektu komaj prilezli zum Maček, dem waffberühmten, tam za vodo, kjer so ganz patriotisch-fidel pripovedovali, kako jih je ušil respektu in salutiranja frajtar Koren, Exzellenz, bitte sehr.

Ij Penzionat »Mladika« se zopet otvori. Mestna občina ljubljanska namerava za tekoče šolsko leto otvoriti zopet penzionat v »Mladiki« za prilično 50 gojenk. Ponudbe sprejema mestni gospodarski urad do 25. oktobra 1924. Pogoji so v splošnem nastopni: V internat se sprejemajo slovenske deklice, ki obiskujejo mestno žensko realno gimnazijo ali kako drugo šolo v Ljubljani. Gojenke so redne in izredne. Prve stanujejo v internatu in uživajo vso oskrbo, druge so le čez dan v zavodu. Redne plačujejo po 1000 Din, izredne pa 750 Din mesečno. Vsaka redna gojenka mora prinesiti s seboj primerno zalogo znanstvenega perila in drugih potrebnih in tudi znanstvenih stvari, med drugim n. pr. odevje, 3 rjuhe, 3 odevne prevleke, blazino in 3 prevleke, vse kolikor mogoče preprosto izdelano. Za pouk v glasbi in v raznih jezikih se določujejo dogovorno s starši posebni honorarji. Perilo se pere v zavodu, in sicer namizno in posteljno brezplačno. Živотно pa proti primerni odškodnini. Natančnejši pogoji so na vpogled pri mestnem gospodarskem uradu med uradnimi urami.

Ij Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada ne uraduje za stranke dne 15. in 16. oktobra t. l. radi nujnih popravil v uradnih prostorih.

Ij Delavska zbornica za Slovenijo se je preselila v nove prostore na Poljanski cesti št. 12, prilijče, levo. (Ob tramvaju med postajališčem Mestni dom in realna gimnazija.)

Ij Prerigorozno. Prejeli smo in priobčujemo: V nedeljo dne 5. t. m. je zbolela moja hčerka. Poklicani zdravnik je konstatiral škrlatinko ter je odredil takojšen prevoz v bolnico. Mestni fizikat je razkužil stanovanje in zaveza kontumaciral celo družino, med drugimi tri šolobvezne otroke. V bolnici so po hčerki večdnevni preiskavi ugotovili, da za škrlatinko ni nobenih znakov in so hčerko v soboto 11. t. m. odpustili iz bolnice kot popolnoma zdravo. Ko sem v bolnici zvedel, da hčerka ni obbolela za škrlatinko, sem šel na mestni fizikat prosit, da bi kontumac prekliče, kakor je to tudi predlagalo uradno poročilo iz bolnice. G. fizik je meni dovolil, da smem v službo, medtem ko otroci še danes ne smejo v šolo. Tako postopanje se mi zdi prerigorozno in v resnici čudno. Iz bolnišnice odpuščen otrok sme kot popolnoma zdrav v šolo, radi ugotovljene napačne diagnoze kontumacirani šolarji pa ne — kako je to?

Ij Svetilni kandelaber je bil na poti šoferju Avg. K. S tovarnim avtomobilom je zadrl vanj in ga podr. Izvedenec je ugotovil 15.000 Din škodo. Cenitev se zdi pretirana, možno je, da je cenilec računal v kronah.

Ij Samomor dijaka. Manija samomorov divja v Ljubljani z neverjetno hitrostjo, in sega že v plasti našega mladega naraščaja. Na Trnovskem pistanu št. 4 se je dne 12. t. mes. ustrelil dijak 6. razreda realne gimnazije v Ljubljani, Stanko Sitar, rojen 1905 v Mojstrani. Kaj je gnalo mladega dijaka v smrt, je neznan.

Ij Konji so se splašili dne 13. t. m. na Gosposvetski cesti g. Rozmanu iz št. Vida nad Ljubljano. Na vozu je bila tudi gospa Marija Kramole, učiteljica v Dobropolju. Konji so se splašili vsled brzovlaka in gospa Kramole je iz strahu skočila z voza in si pri tem zlomila nogo. Bila je takoj prepeljana v bolnišnico. Gospodarju se ni zgodilo ničesar, ker je ostal na vozu, poškodovan je bil neznatno le njegov sin.

Ij Neumestna razposajenost. H. in P., oba brezposelna, sta v svoje veliko zaničanje dočakala aretacijo. Z aretacijo sta si mogla takoj poklicati v spomin povod aretacije. Pred dnevi sta iz nepojmljive razposajenosti vrgla v barako branjevke na Martinovi cesti vsak po dva debela kamna. Branjevka, ki stanuje tudi v baraki, se je seveda prestrašila in mlada zlobneža naznanila in v njihovo potrtost priložila še seznam škode, ki pa znaša 500 Din. Razposajenca se bosta v bodoče gotovo premislila takih »dovtipov«.

Ij Kandidatinja smrti. Marija K.—r je dne 12. t. m. sedela ob železniški progi v smeri proti Dravljani. Vztrajnost ženske je vznemirjala progovnega mojstra in prav lepo prijateljsko jo je pozval, da naj zapusti progo in se preseli drugam. Ali ženska se ni hotela umakniti, progovni mojster je bil pa še bolj razburjen, ko mu je v odgovor izpovedala, da hoče pod vlak. Kaj je hotel? Ostal je pri njej in v dobri veri hotel rešiti njeno življenje; kajti malo kasneje je vozil goreniški vlak. Ko je bila obveščena o kandidatinji smrti tudi policija in je žensko zaslišala, je ona kratkoma pojasnila, da je progovnega mojstra samo potegnila in da se je grela samo na soncu. Ali za svojo »potegavščino« se bo morala kljub temu zagovarjati.

Ij Drzen vlom. Družina Zemljan na Erjavčevi cesti 4 je bila odsotna z doma in njeno odsotnost je izrabil neznan umovnik, vlomil s ponarejenimi ključi v stanovanje in odnesel dežni plašč, zimsko suknjo, žensko ročno torbico in listino z gotovino 5000 Din. Rafiniranost tatov presega že vse meje.

Ij Nepoklican gost v garaži. Šofer Kreutzer je imel pač amolo, srečo pa neznan obiskovalec garaže. S ponarejenimi ključi je odklenil garažo in jo po svojem uspešnem delu zopet zaklenil. Kreutzerja je pa olajšal za suknjič, 3 sajce, 2 para spodnjega perila, 3 samozaveznice, usnjato denarnico s 700 Din gotovine. Skupna vrednost nad 3800 Din.

Ij Usodna zaupljivost. Trček Alojzij se je pripeljal z vlakom v Ljubljano in se obložil z zavoji, da sam ni mogel zmagovati. Pri odhodu z vlaka na peron je dal zavoj manufakturnega blaga neznanu s prošnjo, da mu ga prenese na peron. Neznane je bil takoj uslužen, ali ko ga je Trček čakal na peronu, neznanca z blagom ni bilo od nobene strani. Trček trpi 3750 Din škode.

Ij Večerni čaj za šivilje in nešivilje na od ministrstva za trgovino in obrt koncesionirani krojni šoli, Židovska ulica 5, se prične 15. tega meseca. Kroj je zelo razumljiv in se ga lahko tudi nešivilje tekom tečaja priuče.

Ij Zaradi opustitve trgovine se v manufakturno-modni trgovini Jos. Bedrač, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12 prodaja, dokler traja zaloga, vse blago po vsaki sprejemljivi ceni.

Ij Nepredvidnost. Danes, ko se tatovi zanimajo za vse in njihovi podjetnosti pride vse prav, je previdnost prav posebno potrebna. To si bo zapomnila čisto gotovo Marija Bežan iz Savelj. Na Marijinem trgu je pustila voziček in šla po opravkih. Ko se je na vrnila, je bil voziček za nekaj kilogramov lažji in odnešenih je bilo še nekaj drugih drobnarij. Njena nepredvidnost je bila vsekakor draga.

Ij Prvovrstni sladek mošt se toči v Škofjicah.

Ij Policijska kronika. V času od 12. do 13. t. m. so bile vložene sledeče ovadbe: 3 radi tatvine, 1 radi pijanosti, 1 radi kaljenja nočnega miru, 8 radi prestopaka cestno-policijskega reda, 3 radi prekrščenja policijske ure, 2 radi nezgode, 1 radi nevarne grožnje, 2 radi razgrajanja, 1 radi telesne poškodbe, 1 radi godbe brez dovoljenja, 1 samomor. Dve aretaciji sta bili napovedani radi poškodbe in pijanosti.

Prosveta.

Dr Umetnostna razstava v Mariboru. Kos—Pirnat—Stiploviček. Kadar razstavijo naši slikarji, tako starejši kakor novejši, v Jakopičevem paviljonu, je zmirom, če že ne prerokanja in burnih debat, vsaj obilo kritike v časopisju. Mariborske razstave — ki imajo vendar svoj pomen, kakor ljubljanske, — pa kar nočejo in nočejo zanimati širše slovenske javnosti. Meni se zdi, da je razstava Kos—Pirnat—Stiploviček vredna svoje ocene, čeprav visi prav malo slik in je malo udobnosti v tisti nesrečni kazinski dvorani, ki nima na nobeni strani primerne svetlobe. Razstavili so trije mladi. Ali videti je na prvi mah, da se gibajo vsi trije v mirnejših vodah smeri in tehnike. Kos je predvsem uvaževanja vreden. Skromen je in ne sili v ospredje. Vendar bi ne mogel nihče tajiti, da imajo njegovi akvarali ves veliki čar tehnike, pri nas tako malo rabljene. »Starec«, »Bolnik« in »Po ljubezni« so tri slike, ki učinkujejo, ker obvlada Kos popolnoma tehnično stran akvarala in zna izražati s svojimi barvami prehode in kontraste kakor malokateri drugi. Kot kompozicije so akvarali pokrajini zanimivi in nadvse globoko občuteni. Izmed slik v olju sta pomembni »Moj oče« in »Uničene, poslednja v zvezi z gori omenjenima akvaraloma »Bolnik« in »Po boleznih, silnega doživlja, ki se je končno v slutnji in bojazni izlilo v sliko »V temni noči«, v kateri je Kos vpodobil svoje begotno iskanje, svoj strah in svoje upanje. Vse Kosove slike nosijo viden pečat lastnega doživlja in lastnega hotenja. Zdi se, kakor da ne gledajo njegove oči narazen na stvari, temveč da gledajo navznotri in da jih notri srečujejo, iz notranjosti oblikujejo. Kot risar zaostaja Kos za Pirnatom, ki je v tem pač v svojem elementu. Mladi Pirnat bi bil bolj storil, da je razstavil več goldinarčkov, manj vinarčkov. Več bi bil razveselil. Če gleda človek to drobnarijo, ki ga kaže spretnega in za liriko linije in same poezije zelo sprejemljivega risarja (ilustracije k Pelandanovemu romanu »Una cum uno«) — se vprašuje, čemu da je neki tako malo razstavil. Edino »Portret študenta«, kjer zopet srečujemo gori omenjena svojstva Pirnatova, le da je v barvah domonotonosti tih, je v olju izdelana, in manjša slika »Predmetje«, Stiploviček je v polnem razvoju. Razstavljene oljne slike ga kažejo v zanimivi razvojni bazi: skuša se namreč rešiti orgijastičnega, impresionističnega nametavanja barv, kakorčnega smo bili splošno vajeni pri njem, da bi prišel do osebnega, iz temelja enostavnosti izvirajočega ocenjevanja vrednosti barv. Najbolj je to razvidno iz slike »Hiše ob vodi«, kjer stopa kot risar in plastik bolj v ospredje, medtem ko je varčen in premišljen pri vporabljanju barv. Tudi ostale slike v olju kažejo že to stremeljenje, vendar so pa v glavnem izvedene še po načinu, kakor smo ga pri Stiplovičku vajeni.

Pri tem je zanimivo njegovo nagnjenje, da ovenča svoje predmete z nekako gloriozno, tako n. pr. osvetli neposredno ozadje svojega motiva, pokrajina ali cerkve ali kakor koli važnega predmeta, kot bi hotel s tem naznačiti svoje povzdignjeno občutje za poglavitno točko na sliki. Kot grafik je na najboljšem potu. Njegov red lesorezov »Stari Maribor«, je vsega uvaževanja vredno delo. Zlasti izbira lag in krajev, kakor tudi izpeljava sta neporečni in vse nosi tipičen izraz. Poleg tega je razstavil tudi lesorez »Križ« in linoreza »Pokopališče« in »Žalostna gora«, kjer srečujemo, topot grafično podane, slikarju že od nekdaj priljubljene motive. Razstavljena sta tudi dva ljubljanska razgleda: Cankarjevo nabrežje in »Pogled na grad«.

Zaključek. Definitivnega, osebnostnega dela na razstavi ni. Pač pa je razveseljiv pojav, da se mariborski mladi umetniki z vso resnostjo oklepajo svojega zvanja, prevdarno in premišljeno razvijajo, odklanjajo prehrupno revolucionarno strujo, za katero niso in ne morejo biti dozoreli. Obisk je nad pričakovanje dober. Mariborsko občinstvo se bo polagoma privadilo tudi umetnostnim razstavam... Silvester Škerl.

Praktična perspektiva. Po predavanjih profesorja tehnične srednje šole v Ljubljani ing. arh. Rado Kregarja so izšla skripta s potrebnimi risbami in naslednjo vsebino: 1. Bezžičje. 2. Pojem bežne črte. 3. Risanje perspektivnih slik s pomočjo presečišč. 4. Volitev slikovne ravnine in očesa. 5. Konstrukcija senc v perspektivi. 6. Določitev lege očesa. 7. Merjenje, nanašanje in delitev premic. 8. Risanje perspektivnih slik na aksonometričnem način ali prosta perspektiva. 9. Perspektivno risanje kroga in ploskev valja. 10. Ploskve valja. 11. Instrumenti in risarski pripomočki za risanje perspektivnih slik. Rokopis je razmnožila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, kjer se skripta tudi dobe za ceno 34 D. pr. Umetniška šola »Probuda« v Ljubljani. (Poslojpe tehnične srednje šole.) Poleg oddelkov za figurarno risanje (portre, akt in kostum), za um. obrtno-strokovno risanje (risanje načrtov za sobno slikarstvo, um. vezanje, keramiko in intarzijske in pripravljene oddelke (pripravljalni oddelki) je v prvi vrsti namenjen učencem in učenkam srednjih šol, ki se hočejo izpopolniti v risanju. Pouk v tem oddelku se vrši, kakor razvidno iz urnika na deski za šolske razglase) bodo v letošnjem šolskem letu na tej šoli odprti sledeči specialni tečaji: I. Grafika. V tem tečaju se bode poučeval bakropis vsako sredo od 18. do 20. ure. — II. Fotografija. Ta oddelki je namenjen dijaštvu, učiteljem in učiteljicam, častnikom, turistom in vsem ljubiteljem narave ter ima namen vzgajati spretna amaterje v fotografski stroki. Pouk (v zvezi z ekskurzijami) se vrši vsako soboto od 18. do 20. ure. — III. Narodna ornametika. V tem tečaju se bode poučevala uporaba narodnih okrasov in vsakovrstnih umetniških obrtnih predmetov v vseh pripadajočih tehnikah, slikanje na steklo itd. Pouk se vrši vsako sredo od 18. do 20. ure. — IV. Mala plastika. Opozorjamo na ta tečaj med drugim p. n. učiteljstvo, kateremu bo posebno služil pri pouku v modeliranju v šolah, kjer se bo te vrste pouk vršil v vedno večji meri. Pouk se vrši vsak torek od 18. do 20. ure. — V. Usnjerez in umetno knjigoveštvo. Poset tega tečaja se posebno priporoča vsem prijateljem umetno-obrtnega amaterstva na teh poljih. Knjigoveštvo kot domača umetnost se goji v vseh kulturnih krajih. Pouk se vrši vsak ponedeljek od 18. do 20. ure. — Redno vpisovanje se na podlagi urnika podaljša ter se vrši v ponedeljek, torek in sredo (dne 13., 14. in 15. oktobra) od 18. do 19. ure. — Nadaljna vpisovanja in informacije vsak torek od 18. do 19. ure pri šolskem ravnateljstvu, kakor razvidno na deski za šolske razglase.

pr »Nova Evropa«. Izšla je 11. številka (10. knjiga) odlične zagebške revije s sledečo vsebino: V. M. Vukičević: »Južna Srbija in Jugoslovanstvo«; P. S. Jovanović: »Geografski položaj in komunikacije Južne Srbije«; Tih. P. Djordjević: »Čegavo je slovensko prebivalstvo Južne Srbije«; I. Erdeljanović: »Etnički položaj Srbov stare Srbije in Makedonije med južnimi Slovani«; V. Berić: »Pregled najpoglavitejših svojstev narečij v Južni Srbiji«; St. Tatić: »Strumica in strumiška oblast«; Vl. Zakić: »Pravni red v Južni Srbiji«; Vlad. R. Gjorđević: »Iz naše narodne glasbe v Južni Srbiji«. Iz te navedbe je razvidno, da je posvečena cela številka rak-rani na našem narodnem telesu: Južni Srbiji.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

- 14. oktobra, torek: Zaprt.
- 15. oktobra, sredo: Cyrano de Bergerac. Red F.
- 16. oktobra, četrtek: Firma P. B. Red B.
- 17. oktobra, petek: Paglavka. Red E.
- 18. oktobra, sobota: Moč tema. Red C.
- 19. oktobra, nedelja: Šestero oseb išče avtorja. Izvon.
- 20. oktobra, ponedeljek: Paglavka. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

- 14. oktobra, torek: Netopir. Red E.
- 15. oktobra, sredo: Zaprt.

- 16. oktobra, četrtek: Majska noč. Red A.
- 17. oktobra, petek: Rigoletto. Red D.
- 18. oktobra, sobota: V vodnjaku. Cavalleria rusticana. Red B.
- 19. oktobra, nedelja: Carjeva nevesta. Ljudska predstava pri znižanih cenah.
- 20. oktobra, ponedeljek: Zaprt.

Po svetu.

sv Pleše ameriških letalcev. Ameriški pollet okoli sveta ima jako čudne nasledke. In sicer, česar ne bi nihče pričakoval, na laseh letalcev. Major Levell Smith in poročnik Ligh Wade sta zgubila na potovanju vse svoje lase, dočim je plešastemu poročniku Nelsonu začelo poganjati iz razvalin novo življenje. Danes ima zopet tako lepe lase, kakor jih je imel v svojih mladih letih. Časopisi si čudežno poplšenje razlagajo s tem, da sta Smith in Wade pri letu iz Skotske na Islandijo padla v vodo in zato izgubila lase, dočim je bila ta grenka usoda Nelsonu prihranjena. Kljub temu si pa ne moremo razložiti, kako je Nelson spet prišel do stare grive.

sv Mednarodno zborovanje društva za otroško varstvo. Društvo zbora v Ženevi. — Predsednik je Georges Werner. Zveza narodov je sprejela ženevsko deklaracijo, ki priporoča vsem narodom sprejetje pravic otrok. Pet je vodilnih misli ženevske deklaracije, so pa tele: 1. Vsak otrok sme zahtevati normalen telesni in duševni razvoj. — 2. Lačnemu otroku moramo dati jesti, bolnemu moramo streči; skrbeti moramo za duševno zaostale otroke; zanemarjene otroke moramo spraviti na pravo pot; sirote in zapuščene otroke moramo sprejeti in skrbeti zanje. — 3. V času sile je otrok prvi, ki mu moramo priskočiti na pomoč. 4. Otroka moramo usposobiti, da se sam preživi, obenem ga pa moramo varovati pred vsakršnim izkoriščanjem. — 5. Otroci se morajo vzgajati tako, da pomagajo človeštvu. »Če nam bodo vsi pomagali, bomo lahko oteli milijone otrok iz teme našega časa, otroke vsega sveta; pride naj zanje dan rešitve in svetlobe.« — Zares, najlepši namen, ki ga moremo imeti.

sv Znani romanopisec H. G. Wells kot časnikar. Romanopisec H. G. Wells se je lotil pred dobrim letom časnika. Ta poklic pa mu ni ugajal, ker je moral, kakor on pravi, prebitro delati in ni mogel nikdar dokončati naročenega dela v določenem času. Podjetje pa pravi, da je bil za časnikarja popolnoma nesposoben zato, ker je znal na račun svoje slave kot romanopisec pač zahtevati visoko plačo, delal pa ni nič.

sv Žene zahtevajo osvoboditev Hilde Hanika. Državno pravdnštvo v Bernu je prejelo pismo, ki so ga podpisale mnoge brnske žene in v katerem zahtevajo, da sodna oblast takoj izpusti iz zaporu na smrt obsojeno morilko Hildo Hanika. V pismu grozijo, da bodo sicer prišle v velikem številu pred kaznilnico ter jo osvobodile. Pismo je bilo izročeno preiskovalnemu sodniku, ki bo uvedel proti podpisnicam sodno postopanje.

sv Čudna tekma. Med Londonom in Brightonom so priredili vojni slepci tekmo na tek. Zmagal je tekmovalac, ki je prehodil 84 km dolgo pot v 10 urah in 32 minutah.

sv Hatvany se vrne na Mažarsko. Rassayjevo glasilo »Esti Kurir« doznava, da se bo v kratkem vrnil iz emigracije znani pisatelj in kritik Ludovik Hatvany. Hatvany se bo v Budimpešti osebno zagovarjal v procesu proti emigrantom iz oktobarske revolucije. Po svojem begu iz Mažarske je napisal v na Dunaju izhajajočem listu »Jövő« celo vrsto člankov o mažarskih razmerah.

sv Dva in pol milijona gladujočih otrok. Ukrajinska vlada je sporočila vladi Sovjetske zveze, da grozi v Ukrajini lakota poltretjemu milijonu otrok. Dosedaj dobiva samo 97.000 mladoletnih podporo od države. 15. septembra je bila po poročilih pokrajinskega odbora v Ukrajini 276.000 nepreskrbljenih otrok. 52.000 jih je vlada internirala, druge so pa vsled pomanjkanja sredstev prepustili usodi. Kakšna obsodba!

Dijaški vestnik.

d Soja predsedstva Akademске zveze je danes ob pol 2. v sobi Akad. zveze. Spored je razviden iz razglaša v Akademskem domu. — Predsednik.

Naznanila.

»Ljubljana« prične z rednimi pevskimi vajami v četrtek, 15. t. m., ob osmih zvečer v svoji dvorani v II. nadstropju Ljudskega doma. Novi pevci se lahko priključijo pred vajo.

Učni tečaji, ki jih priredi Slovensko trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani, prične sredi tega meseca. Kdor želi obiskovati osobito višji tečaj nemščine in italijanščine, naj se prijavi najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni Gradišče 17-I. od 6. do 7. ure zvečer.

Železničarji! Danes, v torek se vrši v Rokodelskem domu v Ljubljani širši sestanek rokodelcev in delavcev glede delavskega pravičnika.

Polzvedovanja.

Izgubil sem v soboto do Muzeja po Aleksandrovi cesti do Lingarjeve ulice 200 dinarjev. Ker izgubljen denar težko pogrešam, prošim, da ga pošten najditelj vrne proti nagradi. Franč, Mayer, postrežnica, muzej, Ljubljana.

Gospodarstvo.

Ravnatelj Andrej Zmavc, Maribor:

Davčne olajšave pri zemljarini radi uim.

V svrhu obnove nasada vinogradov s cep-ljenkami in ameriških podlagah so se dajala siromašnim vinogradnikom v bivših avstrijskih deželah ob gotovih pogojih za več let brezobresna posojila iz javnih sredstev. To je v veliki meri pripomoglo hitri obnovi obsežnih vinogradov, ki jih je bila trana uš opustošila. Te olajšave ni več, ker je že dosegla svoj glavni namen. Pač pa so še v veljavi nekatere davčne olajšave: posestnikom starih, po trsnih uši okuženih vinogradov se odpisuje zemljiščni davek v izmeri, v koji pada radi tega donosnost vinograda; kdor napravi nov vinograd s trtami, ki so cepljene na ameriško podlago, ne plačuje zemljarine deset let; ako pa se je nasad ponesrečil in se mora obnoviti, se ne plačuje zemljiškega davka od dotične parcele celo petnajst let.

Ta davčna olajšava velja za vsako, tudi najmanjšo celo prelo, za del parcele v splošnem pa samo, ako meri najmanj četrt ha, to je 2500 m² ali 695 četvornih sežnjev.

Tekom šest tednov po dovršitvi nasada se mora vložiti prošnja za desetletno oprostitev zemljiškega davka na evidenčni urad zemljišnodavčnega katastra po obrazcu, ki se dobi pri občinskem uradu.

Za davčno olajšavo radi padanja donosa, povzročenege po trsnih uši, je prositi okrajno glavarstvo — najbolj po občinskem uradu, ki napravi in predloži tak izkaz skupno za vse prizadete vinarje svojega območja. Ako se zniža donos za preko četrtine do polovice, se odpíše 25 odstotkov letne zemljarine, ako je škoda radi trsne uši od polovice do tričetrtine, se popusti 50 odstotkov, pri škodi nad tričetrtine je popusta 75 odstotkov, za popolnoma uničen vinograd pa 100 odstotkov, to je ves zemljiški davek.

Podatke o škodi po toči za vse kmetijske kulture zbira skrbna občinska uprava ter jih nemudoma sporoča oblasti radi morebitnih davčnih olajšav in državnih podpor za oškodovane; to velja tudi za druge elementarne neizgode, za škodo po hudih naliivih, plazovih, poplavih itd.

Davčno okrajno glavarstvo v Mariboru je izdalo dne 24. maja 1924 naslednje navodilo za postopanje radi odpisa zemljarine po toči itd.:

> Za odpis zemljarine radi elementarnih neizgod so merodajna določila avstrijske cesarske naredbe z dne 18. marca 1917 drž. zak. 124 in izvršilne naredbe finančnega ministrstva z dne 25. decembra 1917 drž. zak. 518.

Da se doseže odpis zemljiškega davka, se naj postopa na sledeči način:

1. Tekom osem dni po uim mora oškodovane davčnemu okrajnemu oblastvu naznaniti, da mu je toča (povodenj itd.) napravila škodo ter je treba navesti vse poškodovane parcele in označiti sadeže.

Taka naznanila se naj pošljejo davčni oblasti po vsakem neurju, ki je povzročilo upoštevavanja vredno škodo.

Sprva se ni treba ceniti škode, ker pride za odpis v poštev celoletni pridelek vsega posestva razen gozdov — ne pa pridelek posameznih parcel — in se more zato ceniti škoda šele jeseni. Odpíše se zemljarina le, če iznaša škoda najmanj četrtino letnih pridelkov vsega posestva, naj leži le-to v eni ali več občinah.

2. Ko se spravijo vsi poljski pridelki, najkasneje pa do 31. decembra, je treba predložiti prošnjo za odpis zemljarine. Iz te prošnje ali pa iz posebnega izkaza, ki je prošnji priložen, morajo biti razvidni sledeči podatki: a) ves pričakovani letni pridelek vsega posestva (razen gozdov) po posameznih sadežih; b) resnični pridelek; c) koliko je pridelka manjše. Vse to v količinah in po svoji denarni vrednosti. Te podatke morajo torej oškodovanci sami predlagati davčni okrajni oblasti, ker se je sestava teh izkazov po uradnih osebah, kakor je bilo to pred letom 1918 v navadi, ukinila in bi bila vsaka prošnja, da se odpíše, v občino uradnik za sestavo izkazov, brezuspešna, razen če bi stroške plačali občina ali oškodovanci. V tem slučaju pa bi si občina morala odposlance izposlovati pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani in sicer po okrajni davčni oblasti.

Naznanila o uimih in prošnje za odpis zemljiškega davka lahko vlagajo kot pooblaščenec oškodovanih občanarjev tudi občinski predstojniki, vendar to ni njihova dolžnost. Ti pooblaščenec morajo v naznanilih seveda navesti oškodovane posestnike imenom, kakor tudi vse poškodovane parcele in sadeže.

Naznanila in prošnje se morajo po tarif. post. 1 zakona o taksah in pristojbinah kolkovati s kolkom 5 Din, rešitve (odločbe) pa po tarif. post. 5 s kolkom 20 Din. Če podpiše naznanilo ali prošnjo več oseb, se mora prilepiti toliko kolikov po 5 Din, kolikor je podpisov, in če zahtevajo, da se o rešitvi vsak posebej obvesti, tudi za vsakega, ki to zahteva, kolek 20 Din. Najbolje je torej, če oškodovani občinarji naprosijo svojega občinskega predstojnika, da jih zastopa, ker je v tem slučaju treba le kolek 25 Din. Seveda mora nazna-

niti ali prošnjo sam župan podpisati. Vsaka priloga se mora kolkovati s kolkom 2 Din.

Morebitne dopolnitve naznanil, kakor naknadno poslano sezname posestnikov ali parcel itd., je tudi treba kolkovati s kolkom pet dinarjev.

g Konjereja. V izvlečku referata g. vet. Černeta se je vrnila pri odstavku o nabavi potrebnih žrebcev pomota. Poročilo g. referenta se je glasilo pri tej točki takole: >S toplokrvnimi žrebci je Slovenija zaenkrat še zadostno preskrbljena, pač pa primanjkuje občutno težkih, mrzlokrvnih žrebcev, noričanov kakor belgijcev. Večino teh žrebcev se bo dobilo doma, vendar bo pa potrebno, da se radi zboljšanja pasme in regeneracije krvi nakupi tudi nekaj žrebcev v inozemstvu. — Naknadno javljamo še, da je po anketi sporočil g. minister dr. F. Kulovec, da je za Slovenijo že dovoljenih in izbranih večje število težkih žrebcev. Ti žrebci bodo zadostovali za prvo silo.

g Statistika pomorskega prometa. V letu 1923. je znašal obalni promet naših pristanišč 8837.000 ton (l. 1922. 8719.000 ton in l. 1922. 8152.000 ton). Celokupni promet v naših jadranskih pristaniščih pa je dosegel lani 12 milij. 734.000 ton, v letu 1922. 12.086.000 ton in v letu 1921. samo 6019.000 ton.

g Belgrajsko »Udruženje banak« proti prisilni poravnavi. Iz Belgrada javljajo, da se je obrnilo belgrajsko »Udruženje banak« na pravosodnega ministra s predstavko, da se popolnoma odpravi institucija prisilne poravnave izven konkurza.

g Bombaž v Vojvodini. Letos so poskusili v Banatu s sajenjem bombaža. Čeprav se je rastlina dobro razvijala, vendar rezultati niso zadovoljivi in najbrže zaradi letošnjega preveč mokrega vremena. Poskusi se bodo v prihodnjem letu obnovili.

g Izplačila V. kupona 4 odstot. posojila za likvidacije agrarnih odnošajev v Bosni. — Finančno ministrstvo je dalo generalnemu ravnateljstvu državnih dolgov na razpolago pri Narodni banki znesek 2.500.000 dinarjev radi izplačila V. kupona 4 odstot. posojila za likvidacije agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921.

g Avstrijska avtomobilna industrija. Od leta 1919. pa do konca leta 1923. se je število v prometu se nahajajočih avtomobilov v Avstriji zvišalo od 6188 voz na 14.417 voz. Avstrijska avtomobilna industrija dela tudi za izvoz. Tako se je n. pr. v letu 1922. izvozilo 3146 voz, v preteklem letu 2165 voz. Poleg tega je tudi uvoz avtomobilov v Avstrijo znaten. Približno 25 odstot. vseh avtomobilov v Avstriji je bilo uvoženih iz inozemstva.

g Premogovna industrija v Češkoslovaški. V mesecu avgustu t. l. se je v češkoslovaških premogovnikih nakopalo 1.108.000 ton črnega in 1.531.000 ton rujava premoga. Zaposlenih je bilo v premogovnikih za črni premog 70 tisoč delavcev, v rudnikih za rujava premog pa 40.000 delavcev.

g Obtok bankovcev v Franciji. Po izkazu »Banque de France« je znašal obtok bankovcev dne 9. t. m. 40.649 milijonov frankov, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu povečanje za 115 milijonov frankov.

g Stroški za obnovo severne Francije. Za obnovo porušeni krajev severne Francije je določenih v proračunu za leto 1925. skupaj 6800 milijonov frankov.

g Stabilizacija danske krone. Pred kratkim je dobila Danska za stabilizacijo svoje krone od angleških bančnikov kratkoročno posojilo v znesku 50 milijonov kron. Sedaj poročajo o podaljšanju tega posojila in da bo Danska dobila novo posojilo v isti višini.

g Letošnja ameriška žetev pšenice. Kakor poročajo iz Newyorka, cenil poljedelsko ministrstvo letošnji pridelek pšenice v severno ameriških Zedinjenih državah na 856 milijonov bušlov (bušel ima 27.216 kg) napram 786 milijonom v preteklem letu.

Borze.

13. oktobra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 8.0175 — 8.0475 (8.075), London 812—815 (815), Newyork 68.85—69.85 (70—70.25), Pariz 3.576—3.626, Praga 2.0735 do 2.1035 (2.105), Dunaj 0.098—0.0998 (0.10), Curih 13.35—13.45 (13.50), efekt. dolarji 67.75 do 68.75. Vse čvrsto. Blaga je bilo na razpolago jako malo. Če Narodna banka ne bi intervenirala, bi bilo zelo malo zaključkov.

Curih. Belgrad 7.45 (7.45), Italija 22.77 (22.70), London 23.40 (23.42), Newyork 5.21 (5.21), Pariz 27.30 (28.15), Praga 15.475 (15.55), Dunaj 0.00784 (0.007865).

Dunaj. — Devize: Belgrad 1016, Kodanji 12.480, London 318.500, Milan 3094, Newyork 70.935, Pariz 3717, Varšava 13.900. — Valute: dolarji 700.460 angleški funt 816.500, francoski frank 3685, lira 3065, dinar 1007, češkoslovaška krona 2102.

Praga. Devize: Lira 143.75, Zagreb —, Pariz 176.75, London 152.30, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstot. drž. investicijsko posojilo 65 (blago), Celjska posojilnica d. d. Celje 210 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 123—130, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—233, Prva hrvaška štedionica 910 (denar), Slavonska banka, Zagreb 98 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130 do 154, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 380 (blago) Združene papirnice Vevče 120 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 88 (blago).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 107 do 109, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 55 do 57, Jugoslavenska banka, Zagreb 102 do 104, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 220—222, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 915—917, Slavonska banka, Zagreb 94 (blago), Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 90—92.50, Hrv. slav. d. d. za ind. ščera, Zagreb 740—750, Našice 58—60, Gutman 700 (blago), Slavonija 52—54, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 375, 7 odstot. inv. posojilo 62.50, Vojsna odškodnina 113—114.

Dunaj. Alpine 275.000, Greinitz 135.000, Trboveljska družba 379.000, Hrvatska esk. banka 105.000, Leykam 105.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 52.500, Avstrijske tvornice za dušik 145.000, Mundus 670.700, Slavex 150.000, Slavonija 59.000.

BLAGO.

Ljubljana. — Les: Smrekovi ali jelovi plohi, 12 m dolž., paral. žagani, obr. 30 cm široki, 65 mm debeli, fco meja 865, deske III, fco meja 496, smrekovi hlodi, do 10 odstot. jelovi, fco nakladna postaja 325, hrastovi plohi, 43 mm, 17—30 cm, od 2.60 do 3 m, fco meja 1840, hrastova drva, suha, 1 m dolžine, fco nakladna postaja 3 vag. 23, 24, zaklj. 23, bukova drva Ia, eksportno blago, fco nakla-

dalna postaja 29, oglje Ia, vilano, fco meja 115, Bouls hrastovi, fco nakladna postaja 1350. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 380, pšenica bačka, par. Ljubljana 425, koruza bačka, par. Ljubljana 330, ovse bački, par. Ljubljana 320, laneno seme, par. Ljubljana 690, pšenična moka bačka, bas. O, fco Ljubljana 615. Stročnice, sadje: fižol ribnjičan, orig., fco Ljubljana 475, fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana 430, fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 350, fižol rujavi, orig., fco Ljubljana 350.

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Nogomet. V Zagrebu se je vršila v nedeljo zaključna tekma za prvenstvo države. Za finale sta se kvalificirala splitski Hajduk in belgrajska Jugoslavija. Zmagala je potrdila pričakovanju Jugoslavija v razmerju 2:1 ter si pridobila s tem naziv prvaka Jugoslavije. Hajduk je bil sicer tehnično boljše in bolj izglajeno moštvo, toda napadalna vrsta je igrala premeško in to je zadostovalo, da je odnesla zmago energičnejša in hitrejša Jugoslavija.

Domače prvenstvene tekme so končale s sledečimi rezultati: Ilirija—Hermes 5:1, rezerve 7:0, Primorje—Rapid 3:1, Jadran—Maribor 2:1, Slavija—Korotan 4:1. — Hermes je podal proti Iliriji zopet enkrat dobro in pošteno igralo. Znal je ne samo onemogočiti dve tretjini igre Iliriji vsak uspeh, temveč tudi ostro napadati ter doseči v prvem polčasu vodilni gol. Ilirija je igrala precej ležerno, dokler se ni sredi drugega polčasa znašla ter dosegla v 20 minutah pet efektnih golov. Pri Hermesu je bil jako dober obrambni trio, posebno pa vratar Mihelčič. Krilci so igrali z veliko ambicijo, toda so proti koncu opešali, v forwardu je skazila mnogo situacij leva zveza s tem, da je neprestano stala v ofsidu. Ilirija je imela slabo točko v rezervni desni zvezi. V tekmi rezervnih moštvev je Ilirija popolnoma obvladala igrišče in podala zares lepo igro. — Primorje je v prvem polčasu znatno nadkriljevalo goste iz Maribora v pogledu skupne igre, kasneje pa je nekoliko popustilo in moralo prepustiti inicijativo Rapidu, ki pa vsled slabe napadalne vrste ni mogel izboljšati rezultata. Forward Primorja je mnogo pridobil s Pretarjem kot srednjim napadalcem. — Jadran je v Mariboru zaslužen zmagal nad Mariborom, katerega je nadkriljeval po koristnejši taktiki in hitrejši igri. — Slavija je potisnila Korotana večji del igre v defenzivo, pri čemer je naletela na največjo oviro v izvrstnem vratarju Korotana Janši.

Hazena. — Ponovna prvenstvena tekma med ženskim družinama Ilirije in Atene je končala tudi to pot s sigurno zmago prvaka Ilirije v razmerju 3:2. Tekma je bila zanimiva in skozi otvorena s konstantno lahko premočjo Ilirije, ki je nastopila z dvema rezervama v napadu.

Lahka atletika. — Na prostoru Primorja so se vršila v soboto in nedeljo lahkoatletska tekmovanja za seniorje in juniorje, dostopna vsem zveznim klubom. Za prireditve je vladalo žal neznanost zanimanje tako med atletiki kakor med publiko. Tekmovala je polnoštevna sekcija Primorja in trije mlajši atleti Ilirije. Napovedana konkurenca iz drugih krajev je izostala. Izmed doseženih rezultatov je posebno povdariti nov jugoslovanski rekord v švedski stafeti (100+200+300+400 m), ki jo je dosegla stafeta SK Primorja Weibl—Koch—Perpar—Valtrč v času 2 min. 9 sek., in nov slovenski rekord Oreška (Ilirija) v metu kopja s 44.72 m. Ostali rezultati so: 100 m juniorji: Weibl 11.8; 400 m jun.: Bizjak 57.8; 3000 m: Kumar 10:31.3; troskok: Perpar 11.52; krogla: Podobnik 10.10; kladivo jun.: Zmerzu 20.90; disk: Slamič 30.05; skok v višino jun.: Košnik 143 cm; skok v daljavo: Perpar 570 cm.

Učiteljski vestnik.

Zborovanje podružnice »Slomškove zveze« za ljubljansko okolico, ki se je vršilo v Mostah, je bilo izredno dobro obiskano. Predsednik Rupret, ki je spretno vodil zborovanje, se je v svojem pozdravnem nagovoru spominjal spremembe terorističnega režima, ki ga je modra politika našega političnega voditelja dr. Korošca vrgla ob tla. Predlagal je, da naj učiteljsko prvcemu slovenskemu prosvetnemu ministru izreče svojo udanost ter ga brzojavno pozdravi. Predlog sprejet z velikim navdušenjem. Dalje se je spominjal osebnih sprememb v prosvetni upravi v Sloveniji ter je sečno pozdravil navzočega okr. šol. nadz. Iv. Štruklja, ki je imel takoj za tem daljši referat, v katerem je v glavnih obrisih podal takorekoč svoj nadzorniški program, česar doslej še ni storil menda doben nadzornik ob nastopu svoje službe. Odkrito je povedal, da mu je bila že doslej in mu ostane tudi poslej, verskonavnava vzgoja šolske mladine — zvezda vodnica. To je njegova kardinalna smernica, v kateri pa imata patriotska in socialna vzgoja odlični mesti. Ves vzgojni pouk naj služi staremu in vedno še veljavnemu načelu. V svojem novem delokrogu bode skušal osvoboditi pouk zastarelih šablon, mehanizma in verbalizma ter dvigniti pomen in vrednost učiteljeve osebnosti. Novodobne pedagog. didakt. in metodiske zahteve, ki slone na dognani psi-

Pozor!

Indian Motorcycle Co.

Pozor!

Ljubitelji enocilindrskih motociklov!

V kratkem pride

Indians Prince

2 1/2 — 3 HP/348 ccm.

moderno, lahko motorno kolo, kompletno opremljeno s tachometrom in električno napravo po brezkonkurenčni nizki ceni.

Vabimo na ogled

AMERICAN MOTORS LTD.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 9-12.

Telefon interurban 477. Brzojavlj: »FORDAUTO«.

holoških eksperimentalnih preizkušnjah, bode zelo uvaževal ter gledal, da pride v vseh predmetih delovni princip do veljave.

Za predavanje mu je izreklo učiteljstvo svojo zahvalo in bilo je videti, da je gosp. nadzornik zadel na pravo struno. Razpravljalo je učiteljstvo še o mnogih stanovskih in društvenih zadevah ter končno nabralo precej dinarjev za podporni sklad »Slomškove zveze«. Prihodnje zborovanje bode na splošno željo v Preski pri Medvodah.

In vendar se jasni Istočasno je zborovalo v I. mestni deški šoli na Ledini tudi liberalno učiteljstvo. Tam pa ni šlo tako gladko, kakor na zborovanju Slomškarjev. Težki očitki so padali na štab iz Učit. tiskarne in do resolucij o kakšni neumni nezaupnici ni moglo priti. Voditeljem se je samo posrečilo z navzočnostjo gospoda tajnika JDS, t. j. dr. Rapeta, da je učiteljstvo protestiralo proti odslovlitvi nadzornikov Gangla in Rapeta. Nekateri so seveda protestirali — s figo v žepu, veliko jih pa sploh na zborovanju ni bilo. Če smo prav informirani, je zanimivo posebno to, da se je na obeh zborovanjih govorilo o skupni stanovski organizaciji. Na zborovanju Slomškarjev je izjavil nadzornik Štrukelj, da je med drugimi vzroki tudi zato odločil predsedstvo »Slomškove zveze«, ker noče biti na poti idealnemu učit. združenju. Nasvetoval je tudi bazo, na kateri bi bilo združenje mogoče in

to je: »Slomškova zveza« naj bi opustila vsa stanovsko-materijalna vprašanja ter ostala zgolj kulturna učit. organizacija s krščanskim programom in obratno pa naj bi sedanja UJU izločila iz svojega delovanja in pravil vsa kulturno-politična vprašanja. Vsi navzoči Slomškarji so bili za to tezo, kar dokazuje, da na njihovi strani ni ovir za resnično stanovsko strokovno organizacijo.

Na zborovanju liberalnega učiteljstva pa so se, če smo le prav informirani, izgovarjali, da do enotne učiteljske organizacije ne more priti, češ, da je prevz. gospod škof proti taki učiteljski organizaciji, kakor bi bili že kedaj o tem s prevzvišenim gospodom škofom razpravljali. In vendar so jim verjeli... Gospodje profesorji imajo tudi skupno stanovsko organizacijo, v kateri so tudi gospodje profesorji duhovskega stanu zraven in jim gospod škof tega ne brani. Res, še je megleno — pa vendar kažejo ti pojavi, da skozi to meglo, ki odeva še učiteljstvo, že prodira solnčni svet, kar nas veseli.

Z veseljem tudi pozdravljamo sklep, da »Učit. Tovariš« ne sme odgovarjati na »Slovenec« napade; za to naj se učiteljstvo poslužuje drugih političnih listov. Še bolj bi pa bili mi zadovoljni, ako bi nam sploh ne bilo treba polemizirati z učiteljskim stanom, čemur mi ne dajemo povoda, ampak UJU jarji in to po »Učit. Tovarišu« in drugih, »Tovarišu so-

rednih« listih, ki jim ni prav nič za učiteljski ugled, temveč le za svoje politične agitatorje. V kolikor je »Slovenec« doslej posegal v šolska in učiteljska vprašanja, niso bili to napadi, ampak samo defenzivni odgovori, izjavni po napadih iz nasprotnih vrst bodisi že na ta ali drugi način. Kakor rečeno, nas veselijo treznejši pojavi med učiteljsvom, dasi nimamo vere v izboljšanje, dokler bode stal na čelu učiteljstvu štab, prožet do mozga s samo protiklerikalno gonjo. Učiteljstvo ima veliko bolj hvaležno in plodonosnejše polje, kakor pa pobijanje klerikalizma, ki je samo še v Jelenčev in njemu sorodnih dušah — med Slovenci ga pa že zdavnaj več ni. Sedaj bomo pa molčali, dokler ne bomo izzvani, le kakšna mala poročila, ki zanimajo javnost v šolskih in učiteljskih zadevah, bomo objavljali, kar se nam menda ne bo štelo v zlo.

Usoda Lazičev. Na zadnjem zborovanju okrajnega učiteljskega društva v Ljubljani sta bila odslovljena iz odbora bivša Slomškarja A. in M. Taka je pač usoda — uskokov.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

poročila za mesec november (vsi svetniki, verne duše, zahv. nedelja) sledeče skladbe: Foerster, 7 pogrebnih pesmi za mešani zbor. Part. Din 10.— (Lahke in lepe skladbe.)

Foerster, Te Deum op. 18 za mešani zbor. Part. Din 4.— glasovi po 50 para.

Gerbič, 12 tantum ergo za mešani zbor. Part. Din 12; glasovi po Din 4. (Lahki in melodiozni napjevi).

Hladnik, Osem tantum ergo za mešani zbor in orgle. Part. Din 10.

Hladnik, Requiem op. 52 za en glas in orgle Din 6. (Lep in lahek.)

Nedved, Bone Deus za bariton solo in orgle; Din 6. (Motet poraben kot ofertorij, posebno za Gospodove praznike; zelo lepa skladba.)

Premrl, pesmi svetnikov za mešani zbor. Part. Din 12, glasovi po Din 6.

Premrl, Requiem za en glas in orgle. Din 14. (Zelo lep in primeren rekviem.)

Premrl, 12 Tantum ergo za mešani zbor in orgle. Part. Din 12.

Sattner, Svetniške pesmi II. za mešani zbor, Din 10. (Obsega tudi lep napjev od praznika vseh svetnikov.)

Sattner, Te Deum za mešani zbor in orgle. Part. Din 6; glasovi po Din 1. (Velika in lepa skladba.)

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

Novo zidana enonadstropna ogelna hiša

Na prometnem kraju v Ljutomeru, pripravna za trgovino ali obrt, se po ugodni ceni prodaja. — Ponudbe na stavbenika JANDL v Ljutomeru.

Visokošolec ki govori slovenščino, srbohrvaščino, laščino in francoščino, sprejme pouk v imenovanih jezikih ali inštrukcije v vseh srednješolskih predmetih. Kot nagrada mu je najljubše stanovanje ali hrana. Pojasnila daje iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod »Inštrukcije«.

ISCE SE stanovanje v novi hiši oziroma vili, obstoječe iz petih sob, kopalnice in drugih pritliklin za 1. november ozir. kasneje. Ponudbe na upravo lista pod: »Visoka najemina«. 6386

Zimski plašč

vatiran, za 12 letnega dečka, se prodaja. Cena 150 Din. — Zrinjskega cesta 5, v trgovini.

Opozorilo. Opozorjam vsakogar, da nisem za dolge, ki bi jih event. napravila moja žena, v nobenem slučaju plačnik. Ljubljana 7. dne 13. X. 1924. JOZEF SLAK, strojevodja, Kavškova cesta. 6397

Lesena baraka

nasproti pivovarne »Union« ter zraven igrišča »Ilirija«, se prodaja. STANDARD OIL COMP., Balkan (Julij Ebert).

Stelaze in pulti

za manufakturno stroko, SE KUPIJO. — Ponudbe pod: »STELAZE« na Aloma Company, Ljubljana. 6253

PIANINO

dobro ohranjen, SE KUPI. — Ponudbe z navedbo najnižje cene in znamke pod »Pianino« na Aloma Company — Ljubljana. 6252

STAREJŠA OSEBA

prvovrstna KUCHARICA in gospodinja, išče primerne mesta gospodinj. Gre tudi na deželo ali k samski osebi. Naslov v upravi pod 6315.

MEDICINALNO

RIBJE OLJE

garantir. pristno norveško — ima LEKARNA BAHOVEC v Ljubljani (pri čevljarjem mostu). 6045

Dražbeni oklic.

Dne 21. oktobra 1924 ob eni popoldni se vrši na licu mesta prostovoljna javna dražba graščinskega posestva »Sinkovturn« pri Vodcah. — Izključna cena za graščinsko in gospodarsko poslopja ter za pripadajoča zemljišča v izmeri 7 ha 28 a 52 m² je do- ločena na 175.000 dinarjev. — Dražbeni pogoji so interese- nom na vpogled na licu mesta pri lastniku ali v Realit- etni pisarni »Posest«, Ljub- ljana, Sv. Petra cesta št. 24. Ogled posestva na dan draž- be od 10. ure dalje. 6393

Ia dalmat. olivno OLJE CENA 18 DIN za KILOGRAM — razpošilja proti povzetju v kantah po 20 kg, pri večjem odjemu primeren popust. Po- štarina in embalaža se povzma- jo po lastni ceni. — Naslov: FRANJO LES, trgovec — TIVAT — Boka Kotorska.

Zastopstva

resnih tvrdk, ki hočejo izva- žati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. — Pošljite ponudbe naravnost na naslov: UNI- ONE INTERNAZIONALI TRASPORTI, VIA CAGLI- ARI 44, ROMA. 6379

Proda se poceni radi po- manjšanja prostora kompletna POSTELJA z nočno omarico, DIVAN in 2 STOLA, vse dobro ohranje- no, preprosta OMARA za obleko, kopalna banja, zim- ska pelerina in suknja. Na- slov v upravi pod št. 6390.

NOV PISALNI STROJ znamke »Imperial«, z nizico in stolom, se radi opustive pisarne pod ceno prodaja. Ugodna prilika za denarne zavode, odvetniške pisarne, uradništva itd. — Informacije daje davčni nadzornik HRU- SKA, Vodnikov trg 5. 6391

Za slabotne

otroke in odrasle se uspe- šno uporablja

»EMULZIJA«

norveškega ribjega olja. Raz- pošilja tudi po pošti lekarna BAHOVEC, Ljubljana, (pri čevljarjem mostu). 6044

Na rejo se sprejme DE- CEK od 4 do 7 let, pri dobri družini, proti nizki odškodnini. — Naslov v upravi lista pod št. 6389.

Zaradi opustitve trgovine

se v manufakturno-modni tr- govini JOS. BEDRAC, Ljub- ljana, Aleksandrova cesta 12, prodaja, dokler traja zaloga, vse blago po vsaki sprejem- livi ceni. 6399

Hromatično HARMONIKO izvrstno, skoraj novo, pro- dam. Naslov v upravi. 6361

Kupujem po NAJVIŠJI ceni

hrastov žolod mah in bukov žir. KNEZ, Vrhopolje — Moravče.

Perfekt. kuharica za restavracijo v Maribor SE ISCE. — Vpraša se: Prisojna ulica št. 6, vila. 6382

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, čakovec

Konj, dirkač, 9 let star, za kojega se jamči, da je brez vsakega pogreška, uporabljen tudi za težko vožnjo, se z ele- gantnim »Bugatti«-vozom pro- daja. — (Slika na razpolo- ga). Naslov pri upravi »Slo- venca« pod št. 6256.

Kupim suhe gobe

po najvišji ceni in vsako mno- žino. — Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na IVAN SEVER — VELENJE. 5648

Služba cerkveni- ka in organista

se razpisuje. Nastopi se takoj. — Zupni urad PODGRAD, pošta Novo mesto. 6341

KRASNI, DOLGOLASNI ruski hrt (Barzoi), psi- ca, 6 mesecev stara, se ugodno prodaja. — Miklošičeva cesta (Ljubljana- sli dvor — kantina), Jakše.

Svečar. mojstra

ISCEMO. Delo stalno. Na- stopiti je mogoče takoj. — Prva velika Bečkereška tvor- nica Sapuna i sveča, VELIKI BEČKEREK.

Baraka prenosna, do- bro ohranjena, pripravna za prodajo živil, se poceni prodaja. — Poizve se v upravi lista pod št. 6396.

HLAPEC

se sprejme takoj, kateri mo- ra biti trezen in vajen pri konjih, dobra plača in hrana. Osebnost se je predstaviti do 15. t. m. pri tvrdki IGN. ANDRAŠIČ, Kranj.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc Ljubljana, blizu Prežerno- vega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

IVAN ZAKOTNIK mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsekovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, osi- rešja hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga

Tovarna furnirja

Izvršenje zemljanih radova za proširenje stanice Brod.

Direkcija Državnih Železnica v Subotici na temelju rešenja Ministarstva Saobraćaja br. 15.851 od 5. jula 1924 godine, i u smislu članova 86—98 Zakona o Državnom Računovodstvu razpisuje na dan 4. NOVEMBRA 1924 godine

drugu ofertalnu licitaciju

za izvršenje zemljanih radova od 25.000 m³ za proširenje stanice Brod.

Kaucija od 25.000 Din odnosno 50.000 Din za strane državljane polaže se na kasi Direkcije Državnih Železnica u moneti predviđenoj po čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom za- vojju sa oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje zemljanih radova za proširenje stanice Brod od ponud- jača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Grad- jevinskom Odeljenju Direkcije (Trg. Vojvode Putnika br. 9, II. sprat, vrata br. 9).

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i teh- nička preduzeća, koja podnesu uverenje o prijavi preduzimačke radnje za ovu godinu, kao i uverenje o tome da su platila porez za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača pristupiti se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje, da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude i predračuni troškova, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 5 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odeljenju Direkcije.

Naknade ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

IZ DIREKCIJE DRŽ. ŽELEZNICA u SUBOTICI, Br. 37.257/1924.

PRODAM PUSKO.

dvocevko za 1000 Din in Browning-revolver. — Novi Vodmat št. 62. 6311

SPALNA OPRAVA

jako dobro ohranjena, NA- PRODAJ. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 6365.

Največje vrtarsko podjetje v Jugoslaviji

»VRT«

Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. — Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (ce- pov) v najplemenitejši, vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na američanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. — Seme zele- njave, cvetja in gospodarskih rastlin. — Cvetje v loncih in razno okrasno grmovje in dreve imamo celo leto! Za- htevacje cenike!

Moderne damske cylinder - oblike

DOSLE v filcu, baržunu in plišu raznih barv. Cena od 300 Din, baržun filc od 160 Din naprej. — MODISTKA M. HORVAT — Ljubljana, Stari trg št. 21. 5255

Postelje

iz smrekove- ga lesa, mo- derna oblika, 40 komadov, po ugodni ceni napredaj. Pripravne za trgovce s po- hištvom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6301.

POSESTVO

v Trzinu na Gorenji, lepa lega, ob drž. cesti na zelo promet. kraju, enonadstrop. hiša z velikim vrtom in trav- nikom, iz proste roke na- prodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6260.

Znižane

cene!

Gori zajamčeno 1000 ur!

Elektro Company

Ljubljana

Sv. Petra c. 25.

Proda se dobro ohranjena

Pancer - blagajna

varna pred ognjem in vlomom, notranje plasti betoni- rane, 182 cm visoka, 123 cm široka, 80 cm globoka, z dvema tresorjema, višina 35 cm, 16 safes deposits, ca 11 x 23 x 45, s prostorom za knjige, 43 cm visokim. — Ponudbe in vprašanja naj se naslove na LJUBLJANA, POŠTNI PREDAL ŠTEV. 107. 6378

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Ohranjenost vlog, nakup in prodaja vsako- vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548